

שבעה שבעות: ועשית חג שבעות
 ליהוה אלהיך מסת נדבת ידך אשר
 תתן באשר יברכה יהוה אלהיך:
 "ושמחת לפני | יהוה אלהיך אתה
 ובנה ובתך ועבדך ואמתך והלוי
 אשר בשעריך והגר והיתום
 והאלמנה אשר בקרבך במקום
 אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו
 שם: יז וזכרת פייעבד היית במצרים
 ושמרת ועשית את החקים האלה: פ
 מפסיר⁷ יג חג הסכת תעשה לך שבעת
 ימים באספך מגרנה ומיקבה:^ל
 יד ושמחת בחגך אתה ובנה ובתך
 ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום
 והאלמנה אשר בשעריך: טו שבעת

שבעות: ותעבד חגא דשבעות
 קדם " אלקה מסת נדבת ידך די
 תתן קמא די יברכה " אלקה:
 יא ותחרי קדם " אלקה את יברך
 וברתך ועבדך ואמתך ולואה די
 בקרויה וניורא ויתמא וארמלא
 די בנה באתרא די יתרי "
 אלקה לאשראה שכנתה תמן:
 יב ותדבר ארי עבדא תויתא
 במצרים ותטר ותעבד ית קמא
 קאלין: יג חגא דמטליא תעבד
 לך שבעא יומין במכנישך
 מארנה וממערבתך: יד ותחרי
 בחגך את יברך וברתך ועבדך
 ואמתך ולואה וניורא ויתמא
 וארמלא די בקרויה: טו שבעא

לקט בהיר

דש"י

כג) די מחסורו (לעיל ט"ו ח') תרגום אונקלוס כמסת
 חסרונה, והח"ו שימוש הוא, אבל המ"ם משורש ששורשו
 מסס והדגוש ממלא החסרון (רא"ם), כלומר מדעתך יהיה
 די עד שידך מגעת (ג"א: כד) פי' תומין
 אורחים: כה) רבותינו דרשו זו דרשות אבל זה פשוטו,
 גם ראונו לשלול דעת ראב"ע ז"ל שדבוק הוא לעבדך, כלומר
 בשביל שגם אחת היית עבד לזה מן לו, כי אין המדובר כאן
 מעבד ציחוד, גם ראונו לחקן כי בשלמא פסח וסוכות הם
 זכר ליציאת מצרים, אבל יו"ט שזעזע מה ענינה ליציאת
 מצרים (ב"ב: כו) גורן הוא מקום מכוסה בשדה ששם
 נתייבשה התבואה כל ימות הקיץ, יקב חפירה וזור ששם
 מכונס היין אחר שדורכין אותו בגמ, וימות תשרי מאספין

ע"ה: (י) מסת נדבת ירך. די נדבה ירך^כ הכל לפי
 הצרכה, כצ"ח שלמי שמחה (תנינה ח') וקדש^כ
 קרואים לאכול: (יא) והלוי והגר והיתום
 והאלמנה. חרבעה שלי כנגד חרבעה שלך בנק
 ובתך ועבדך ואמתך, חס אחת משמח את שלי
 (אף) חני משמח את שלך (מ"א: יב) וזכרת כי
 עבד היית וגו'. על מנת כן פדיתך^כ שהשמור
 ותעשה את החקים האלה (מכילי דרשב"א:
 יג) באספך. בזמן האסוף^כ שאתה מכניס לבית
 פירות הקיץ (ר"ה י"ג), דבר אחר באספך מוגרנד
 ומיקבך למד שמסככין את הסוכה^כ בפסולת גורן

(מכילין) התבואה והיין לבית מפני הגשמים ולו בזמן ההכנסה תעשה חג הסוכות, והו פשוטו, אבל מיותר הוא דכבר חזיב
 (ויק' כ"ג ל"ד) בחמשה עשר יום למדש השביעי הזה חג הסוכות, גם חזיב (שמות כ"ג ע"ו) וחג האסף וגו' באספך וגו',
 לזה הביא הדרוש, אך הדרוש רחוק מפשוטו שהמדובר "בחג" הסוכות ולא בסוכות (מ"ל: כז) וכאילו כתב סוכות
 תעשה לך (באספך) אחר שחאסף ותכניס את התבואה ואת היין ונשאר צידך התבן וחמורות ואשכלות הריקים, ולאו דוקא

יומין תחוג קדם
 די יתרי " ארי
 בכ"ל עללקה ונ
 ותהי ברם חרי
 בשתא יתחזי כ
 אלקה באתרא
 דפטיריא וכן
 ובחגא דמטליא
 " ריקנון: יז נב
 כברכתא די " א
 ס

ויקב (סוכה י"ג): ()
 חין זה לשון לוויידי
 למדו מכאן לרצוה
 (ספרי - פסחים ע"ה)
 ריקם. חלא קצו
 (ספרי: יז) איש
 הרצוה^ל ונכסוכ
 ושלמים
 חב

יתערב עצונו בשמחה
 בחג הסוכות משמע
 (וכ"ש ציוס שמיני ע
 חיצת אך למעט, שאי
 רק לעולות ראהו בלו
 כמתנת ידו וגו' ודאי
 עולות ושלמים מרובי

זמן ח' סוכה
 זמן סכך גזעו חמבור

גם וקפנה וכו'. רש"י
מ"ז דהניא. [ע"פ
טו.]. אם איתא מקבלה
טובאה. [שם ט"ו.].
היא. [המקום מ"ז].
[כ"ז]. תנן תבש עריות
פ"ג מ"ד. הנין דהה מני.
רש"י ד"ה פטמולח. שכן
נשות. י"ב שיהו
נשות. ד"ה הריני.
כשרה. [ג"י בש"ע י"ד
פ"י רמב"ם פ"ה].
חוס' ד"ה איתא קפנה.
[ואחד קטנות].
[לפ"ה ש"ס]. ד"ה של
שפ"ה. ולא לשכ"ן. [ג"ל
לקמן לשכ"ן. מסר"ה].

גדולה מסכנין כה. ללא
כלי הוא. דקמחא לסיכין
[ע"פ טו.]. כל המטמא
במדרס הוה מטמא כה. כה
דמדרס במחלוקת ש"ך
כלי הריני לנשכ' סוכ
שאינו ש"ס על ע"ו והוא
לקבל כל טומאה. והוא
דקטן טמא חמ' פסוק
דומח' דמדרס הוא דלכ
הטומאה הוא. והוא
קמח' כל הריני לסיכין
א"כ טומאה מדרס הוה
ראוי להיות א"כ טומאה
אם נגע כחמ' או טמאה
בכאה חמ' (מ"ה טו. פ.).

התרום הלע"ז
פ"ו"ל. סוג של קיב סוף.
יניק - אגמון. לש"ל -
ברך (אמון). בולג' -
חוק ע"ר כי טמא הריעה
א"כ מוטו. ועליו הוא י"א.

והכי קאמר עשאה לשיכיה כהדין מקבלה עומאה ואין מסכנין כה.
ואם אלו יעלו לומר כה שהיא לסיכין והכי דמו כגון דלא פריש
מסכנין כה ואינה מקבלה עומאה ובגדולה כלי פלגי דסמחא
לסיכין דבין תנא קמא ובין ר' אליעזר תנא גדולה ואמרין דסמחא
לסיכין כי פלגי בקטנה תנא קמא
שיירה לקטנה ולא מנייה משום דסכר
גדולה הוא דלמחרת כה סמחא לסיכין
הא קטנה סמחא לשיכיה: ואחא ר'
אליעזר לומר. קטנה כגדולה דלס'
עשאה לשיכיה כהדין מקבלה עומאה
ואין מסכנין כה ואם י"ס לומר כה
שהיא לסיכין והכי דמו כגון עשאה
סמס מסכנין כה ואין מקבלה עומאה:
אי הכי. דרבי אליעזר קטנה כגדולה
התא לאשמועינן. אחת גדולה ואחת
קטנה. כהמיה דכי תנא הכי משמע
דגדולה קטנה אחא לאשמועינן. כך
כחוכה הירוסה. ולי גדולה איפכה
דגרס כמתני' אחס קטנה ואחס גדולה
והכי פריך אחת גדולה ואחת קטנה
מיבעי ליה. דאי כדגרסינן לה לא
יענה פירכה מלי היא דלחא גדולה
ואחת קטנה משמע קטנה כגדולה דהכי
משמע אחת היא הגדולה ואחת היא
הקטנה כלומר כמות היא ואינה חלוקה
כלי הריני לנשכ' סוכ
לדין שני וכן דרכי התנאים בכל מקום
דהיא דפשיטא ליה תנא כרישא דהתנא
אשני כשנא להשיטעו שהוא שיה לו
הוא שונה אחריו כדתינן כ"ה (ט"ו)
אחד יבנה ואחד כל מקום כי ובכבה
קמח' (ג) אחד החופר כור ואחד החופר
שית ומערה כי ובמסכה סוטה (מג).
אחד הבונה ואחד הלוקח ואחד הורש
וטובה תנא הגם נבי מערכי המלחמה
הכי: אם אינה מקבלה עומאה. כלומר
אם כפירוש עשאה לסיכין אין אי
לא לא אמחא להנא קמח' סמס גדולה
לסיכין ולי אליעזר סמחא לשיכיה:
אלא אחד רב פפא כו'. ומלי עשאה
לשיכיה דקתינן במילתיה דרבי אליעזר
הכי קאמר עיקר עשייתה לשיכיה עד
קמח' הכי מיפרשא כדלוקמנא מעיקרא
רישא כגדולה כדקתינן כהדין וסיפא
בקטנה והכי קאמר ואם קטנה היא
ועשאה כפירוש לסיכין מסכנין כה
הא סמחא לשיכיה ואחא ר' אליעזר
לומר קח גדולה שיה היא לקטנה דכי
עבד לה סמס הוי עשאה לשיכיה
עוקלת עומאה ואין מסכנין כה אל
עשאה כפירוש לסיכין מסכנין כה

ואינה מקבלה עומאה: שפ"ה. פ"ו"ל: גמי. יוני' דהן ריכין הלך סמס
קטנה י"ס כהן לשיכיה לא שגא גדולה מעשה שרשריה שהיא עבה ואינה
חלקה לא שגא חרוגה שהיא חלקה והיכו דקתינן גדולה מסכנין כה
קטנה אין מסכנין כה ואין חילוק בין גדולה לחרוגה אבל של קיט
הן קיט וכן של חילוף לשק"ל והקלה שלה עב: גדולה. מעשה עבות
וקטינה מסכנין כה לפי קטנה דלחיה לשיכיה לפי שהיא עבה ואינה חלקה ועץ שלכן קשה: ארוגה אין מסכנין כה. דסמחא לשיכיה דלא הוי
רגילין לחרוגה אלא לשיכיה שהיא חלקה ועומה: כל החוללות. לקמן מפרש מלי היא: מעמאות עמא מת. כלומר כלי הם מן הפסח ומקבלות
עומאה והלוי דנקט עמא מת משום דבעי אפלוגי במדרס שהוא א"כ הטומאה נקט גמי עמא מת שהוא א"כ הטומאה והכי קאמר הטוללות
כלי הם לטומאה אבל חיים מיוחדות לשיכיה * שהן נעשות א"כ הטומאה במדרס הוה ואין אחת מולא שיה א"כ הטומאה אלא ע"י המת עלמו
שיהו הן טמאות מה דכרי ר' דוסא: ומכמיה אומרין טמאות מדרס. על ידי מדרס נעשות א"כ הטומאה לפי עשאויה לשיכיה: מדרס אין
עמא מת לא. כהמיה: והפני כל המטמא מדרס מעמא עמא מת. והוא הדין לכל הטומאות כגון טובע כשרין ובכילה והאי דנקט עמא מת
משום דבא"כ הטומאה מיירי והכי קאמר כל הנעשה א"כ הטומאה על ידי מדרס נעשה א"כ הטומאה כשהוא טמא מת דאין כך מיטמא מדרס
אלא המיוחד לשיכיה וכיון דשוי להשמיש כלי הוא וכל שהוא כלי למדרס מיטמא בכל טומאה ופילו הוא פשוטו כלי עץ דילפינן ליה בק"י
במסכה שבה (פד). מפך כמה מנין ודין הוא כי וסיפא דהיא משנה ויש שהוא טמא עמא מת ואינו טמא מדרס מיוחד לכך בעינן
אלא חייט מיוחד לשיכיה כהמיה הן טמאות הן טמאות מדרס שא"כ שבה עליו הוה כלי נגע בו טמא דלגני מדרס מיוחד לכך בעינן
כדלמרי' [שם טו.]. י"א זה שאומרין לו עמוד ונעשה מלאכה: אימא אף במדרס. שכלי הן ועשויין לשיכיה: מוצלי. בולג' ושני לרעה
להניח תחת ראשו ולשכב: היינו כפרים. יסורין הבאין עליו לכפרו של ר' חייא ובניו יהו ושכן כבוד הוא זה. כשהוא מוכיר אביו או רבו ללחך
מיתתו ל"ל כן [קדושין לא:]* כשנתכחה תורה מישראל. לא נשבעה כולה קאמר אלא הלכות שבות מוכני כתיבה שהו ראשי ארץ ישראל
כדלמרי' בפסחים באלו דברים (סו.). עלה הלא הכבלי. שמוס שגלה יבנה החרב והאכסר עמו (מ"ד נ"ד) היכה ישיבה מלויי כבבל (ג"עין פ"ה.).
ש"ן

אחת קטנה ואחת גדולה מיבעי ליה. פירש בקונטרס דלפיכא
גרסינן ובגמטוינן גרסינן אחת קטנה ואחת גדולה ופריך
דלחא גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה דרך התנאים בכל מקום דהוא
דפשיטא ליה מני כרישא דתנאן כ"ה' אחד יבנה ואחד כל מקום
שי"ס בן בית דין ובכבה קמח' (ג) אחד
החופר כור ואחד החופר שית ומערה
ובמסכה סוטה (מג). אחד הבונה ואחד
הלוקח ואחד הלוקח הורש וטובה תנא
גמי מערכי מלחמה ונראה דאין ראויה
מכר וכוונה לבחן דהכי גמי תנא
במאהדין (ג) אחד דיני ממונות ואחד
דיני נפשות כדרישה ומקירה ומני גמי
כ"ה' החוק' (יבמות מג). ובי כהמיה
אחד כהמיה * (ואחד קטנות) ואחד
בעולות ובכרף הנבא על יבמות (ש"ס ג)
אחד המערה ואחד הגומר ובכרף
המפקיד (כ"ה מ) תניא אחד הלוקח
ואחד המפקיד לפקטיס ומפרש הסם
כי הוי דמפקיד מקבל פקטיס לקח
גמי מקבל פקטיס ככל האי מוכר
בשפ"ט כהמיה אבל הריא דייבנה
דריש הוי דלפי תנא קמא שחמך ליה
תוקטין אלא יבנה קח מוכרי וכן
אחד יבנה ואחד כל מקום שי"ס בו
בי"ס וכן דייבמות פרק האשה (קט"ו)
דקלמרי בית הלל לא שמעו אלא כבאה
מן הקליר כבד לחמו לכו כ"ה' אחת
באה מן הקליר ואחת באה מן האויסים
וה"ל הכרי ח"ק מחללה גדולה ועל זה
סיק ללחמרי' אחת היא גדולה ואחת
היא קטנה כלומר כמות היא ואינה חלוקה
ואינה חלוקה לדין שני. [ועי' מו"ק ש"ג
כ"ז ד"ה אחד ומו"ק פסחים פ"ה. קמ"ד ז'
אחד ומו"ק כהמיה כ"ז ומו"ק נזירות כ"ז
ד"ה אי הוי ומו"ק מנחות ס"ג ד"ה ר"י
ומו"ק קדושין י"ג. ד"ה כ"ה].
ש"ן שיפה ושל גמי. כפיפה פלוגי
ל' דוסא וכן בכל קיטין וכל
חילה משמע בשל שיפה ושל גמי לא
פלוגי * אלא חשבתן כהדין דפלוגי בשל
גמי לגנין מדרס והא דלא תני ליה
הכא לנחמן דלחמו מלי חוללות מוצלי
ניחא דאין זה מחללה ואפילו לריש
לקיט דלחמו מחללה ממש לא תני לה
הכא משום דלא חיתתיל הכא אלא
לאשמועינן כמה מכסין ובמה לין
מכסין: ויש' חללה בקטנה מיירי:
תנן התם כל החיצולות משנה
במסכה עריות פרק שלישי
(מ"ד) מיטמא עומאה מת כדלחיה ליה
נדפשא מוקמי לה דחשיב בית קיבול

ואל"ף דפשוטי כלי עץ הרחבים הנעשים להניח עליהם דבר כדף של
נחמויין מעמאין מדרסין כדלמרי פרק החופר א"כ הבית (כ"ה סו. וס) וס'
הכא היכא דלחיה ליה נדפשא עשויין לסיכין: ע"ל"ה הלל מבבל ויסדר'
שלמד משמטיה ואכטלוין כדלחיה בפסחים פרק אלו דברים (סו.).
חיינן

אחת קטנה ואחת גדולה מיבעי ליה. פירש בקונטרס דלפיכא
גרסינן ובגמטוינן גרסינן אחת קטנה ואחת גדולה ופריך
דלחא גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה דרך התנאים בכל מקום דהוא
דפשיטא ליה מני כרישא דתנאן כ"ה' אחד יבנה ואחד כל מקום
שי"ס בן בית דין ובכבה קמח' (ג) אחד
החופר כור ואחד החופר שית ומערה
ובמסכה סוטה (מג). אחד הבונה ואחד
הלוקח ואחד הלוקח הורש וטובה תנא
גמי מערכי מלחמה ונראה דאין ראויה
מכר וכוונה לבחן דהכי גמי תנא
במאהדין (ג) אחד דיני ממונות ואחד
דיני נפשות כדרישה ומקירה ומני גמי
כ"ה' החוק' (יבמות מג). ובי כהמיה
אחד כהמיה * (ואחד קטנות) ואחד
בעולות ובכרף הנבא על יבמות (ש"ס ג)
אחד המערה ואחד הגומר ובכרף
המפקיד (כ"ה מ) תניא אחד הלוקח
ואחד המפקיד לפקטיס ומפרש הסם
כי הוי דמפקיד מקבל פקטיס לקח
גמי מקבל פקטיס ככל האי מוכר
בשפ"ט כהמיה אבל הריא דייבנה
דריש הוי דלפי תנא קמא שחמך ליה
תוקטין אלא יבנה קח מוכרי וכן
אחד יבנה ואחד כל מקום שי"ס בו
בי"ס וכן דייבמות פרק האשה (קט"ו)
דקלמרי בית הלל לא שמעו אלא כבאה
מן הקליר כבד לחמו לכו כ"ה' אחת
באה מן הקליר ואחת באה מן האויסים
וה"ל הכרי ח"ק מחללה גדולה ועל זה
סיק ללחמרי' אחת היא גדולה ואחת
היא קטנה כלומר כמות היא ואינה חלוקה
ואינה חלוקה לדין שני. [ועי' מו"ק ש"ג
כ"ז ד"ה אחד ומו"ק פסחים פ"ה. קמ"ד ז'
אחד ומו"ק כהמיה כ"ז ומו"ק נזירות כ"ז
ד"ה אי הוי ומו"ק מנחות ס"ג ד"ה ר"י
ומו"ק קדושין י"ג. ד"ה כ"ה].
ש"ן שיפה ושל גמי. כפיפה פלוגי
ל' דוסא וכן בכל קיטין וכל
חילה משמע בשל שיפה ושל גמי לא
פלוגי * אלא חשבתן כהדין דפלוגי בשל
גמי לגנין מדרס והא דלא תני ליה
הכא לנחמן דלחמו מלי חוללות מוצלי
ניחא דאין זה מחללה ואפילו לריש
לקיט דלחמו מחללה ממש לא תני לה
הכא משום דלא חיתתיל הכא אלא
לאשמועינן כמה מכסין ובמה לין
מכסין: ויש' חללה בקטנה מיירי:
תנן התם כל החיצולות משנה
במסכה עריות פרק שלישי
(מ"ד) מיטמא עומאה מת כדלחיה ליה
נדפשא מוקמי לה דחשיב בית קיבול

ואל"ף דפשוטי כלי עץ הרחבים הנעשים להניח עליהם דבר כדף של
נחמויין מעמאין מדרסין כדלמרי פרק החופר א"כ הבית (כ"ה סו. וס) וס'
הכא היכא דלחיה ליה נדפשא עשויין לסיכין: ע"ל"ה הלל מבבל ויסדר'
שלמד משמטיה ואכטלוין כדלחיה בפסחים פרק אלו דברים (סו.).
חיינן

א מחללה של שיפה מ"י
פ"ה מהלל סוכה כ"ז
טו"ס ע"ה ח"ה ס"י חמ"ט
קט"ו
קב"ב ג' כל המטמאה
אפשרים מ"י פ"ג
מהלל כלים היא [אפ"ו]
ה"עין]

רבינו תנאל

ומקטין אי וכו' ר' אמימר
אחת מטהוואת גזולהה
לו סוכר. כלומר דין המטמא
בין הגזולה חתם לשיכיה
ועוד היה אשכחן כרישא
דריבי אמימר לתפסיה הוא
ורמיא מחללה קיט' גדולה
מסכנין בה ר' אליעזר אומר
א"כ אינה מקבלה טומאה
מסכנין בה ר' אליעזר אומר
פסא כהמיה בית א"כ פלוגי
דקמחא לשיכיה כי פלוגי
בגזולה ח"ק ספר ש"ס
גדולה לסיכין ורי אליעזר
ספר ש"ס גדולה נמי
לשיכיה וכו' קמ"ד ר'
אליעזר איתא אחת גדולה
ואחת כהמיה פסא עשויין
לשיכיה ד"ה שפ"ה ל"ס
סוכר: תני רבינן כהמיה של
שיפה ושל גמי גזולה
מסכנין בה שפ"ה אין
מסכנין בה ושל קיטין ושל
היה גדולה מסכנין בה
ארוגה אין מסכנין בה ר'
וימי איתא כהמיה אחת
זו וזהו זו מסכנין כן וכן
היה ר' יוסא אומר כהמיה
תנן התם כל החיצולות
שבות טמא מת דכרי ר'
דוסא ותפיא א"כ כהמיה
כדתינן דהה פ"ה המטמא
בכרף מוצלי טמא מת. הוא
נחללה א"כ אבא מוצלי
ע"י עיטין כ"י וישות קטיות
ואח"כ חופין אותן ועיטין
בהן כפיפה ובמ"י י"ד
אין מן החוללות מוצלות
כמ"י דאמר ר' ימיני ספ"ה
ר' יוסיא ובניו עשאויה
נשבתה תורה מישראל
עלה עומא מבבל ויסדר'
היתה ונשבתה ע"ה ר'
יוסיא ובניו ויסדר' וכן
אמר לא חלף ר' יוסא
הכפירה על החיצולות של
א"כ

ש"ן

ובצידו אחר יש טיט הנרוק, מצטרף להשלימו, ואם הטביל באותו הטיט מחטיץ וצינוריות לא עלתה להן טבילה, וכגון שאין המים צפין על גביו, כדתנן בפרק ב' דמקוואות¹⁹⁵ מקוה שיש בו מ' סאה מים וטיט, ר' אליעזר אומ' מטבילין במים ואין מטבילין בטיט, ר' יהושע אומ' בטיט ובמים, באיזה טיט מטבילין שהמים צפין על גביו, ואם היו המים מצד אחר מודה ר' יהושע שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט, והיל' ככולהו¹⁹⁶.

מתני'. העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה לכותל, ר' אליעזר פוסל מפני שאין לה גג, וחכמי מכשירין. מחצלת קנים מחצלת¹⁹⁶ גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה, ולסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה. ר' אליעזר אומ' אחת גדולה ואחת קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה, ולסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה. (ר' אליעזר אומ' אחת גדולה ואחת קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה ולסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה).

תניא מודה ר' אליעזר לחכמי שאם הגביהה מן הקרקע טפח או שהרחיקה¹⁹⁷ מן הכותל טפח שהיא כשירה. פי' אם הגביהה מן הקרקע טפח ואותו הטפח עולה ביושר בלא שיפוע הוא מכשיר את כל הצריף, וכן נמי אם הרחיקה מן הכותל טפח וסמכה על גבי יחידות¹⁹⁸ אתו הטפח הוא כלבוד דמי ועומד בלי שיפוע ומכשיר כל שיפוע הצריף, דטפח חשוב אהל לגבי טומאה ומכשיר כל הצריף, ורבנ' סברי שיפועי אהלים כאהלים דמו. אביי אשכחיה לרב יוסף דהוה גני בכילת חתנים בסוכה. פי' לפי שאין לה גג ולא חשיבא אהל להפסיק בינו לבין הסוכה, והוה ליה כאדם המעטף ראשו בטליתו בתוך הסוכה. אמ' ליה כמאן כר' אליעזר, שבקת רבנן ועבדת כר' אליעזר, אמ' ליה ברייתא איפכא תניא, דתניא¹⁹⁹ ר' אליעזר מכשיר וחכמי' פוסלין, אמ' ליה שבקת מתני' ועבדת כברייתא, אמ' ליה מתני' יחידאה היא, דתניא העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה

לכותל ר' נתן (מכשיר) [אומר]²⁰⁰ ר' אליעזר פוסל לפי שאין לה גג, וחכמים מכשירין²⁰¹.

7 פיס'. מחצלת קנים מחצלת גדולה כול'. פי' או מחצלת גדולה, שכמו שהמחצלת של עשבים גדולה היא סתמא לסיכוך, כך מחצלת קנים אע"פ שהיא (קשה) [קטנה]²⁰² ודאי סתמה לסיכוך מפני שהיא קשה, ור' אליעזר לא פליג אלא במחצלת גדולה דסתמא לשכיבה, אבל בשל קנים לא פליג, דאפי' קטנה סתמא לסיכוך²⁰³. [כ, א] ואסיק רב פפא דבקטנה כולי עלמ' לא פליגי דסתמא לשכיבה, כי פליגי בגדולה, תנא קמא סבר סתם גדולה לסיכוך, ור' אליעזר סבר סתם גדולה נמי לשכיבה. פי' והכי מיפרשא מתני', מחצלת קנים או מחצלת גדולה של עשבים אם עשאה לשכיבה בפירוש או מקבלת טומאה ואין מסככין בה, אבל סתמיה לסיכוך הוי ומסככין בה ואינה מקבלת טומאה, ור' אליעזר או' אחת גדולה ואחת קטנה של עשבים דין אחד להם, ואין לחלק בין גדולה לקטנה, שסתם עשייתה לשכיבה היא ומקבלת טומאה ואין מסככין בה, אבל אם עשאה בפיר' לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה, וקיימי לן יחיד ורבים הלכה כרבים. ונראה לי שאלה המחצלאות שמוכרין התגרין סתמיהו לאו לשכיבה קיימי, שהן ממלאין אותן צמר וגם עושין מהן מחיצות, הילכך לאו בתר עשייתן אולינו, שהאומן אינו עושה אותן אלא למוכרן לכל אחד שצריך להן כל אחד לפי צורכו, אם כן אין לילך אלא (ל)אחר קנייתן, שאם קנאן אדם לשכיבה מקבלת טומאה, ואם קנאן לצורך אחר אין מקבלין טומאה, ואם כן אדם יכול לקנות מחצלת חדשה לשם סוכה ולסכך בה, דאע"ג דחזיא לשכיבה בתר מחשבתו אולינו, וכיון דקנאה לצורך סיכוך וסיכך בה אינה מקבלת טומאה²⁰⁴.

[כ, ב] תניא אמ' ר' חנינא²⁰⁵ כשירדתי לגולה מצאני זקן אחד ואמ' לי מסככין בבודיא, וכשבאתי אצל²⁰⁶ אחי אבא הודה לדבריו, אמ' רב חסדא והוא דלית ליה גדנפא, פי' קשה היא ולא חזיא לשכיבה וסתמא לסיכוך קיימא, אבל אי אית לה

כרב יוסף, וכ"כ הרי"ף. 202 ע"פ הגליון והגדפס. 203 ראה דק"ס, ובתוספותיו כ' בשיבוש. 204 מביאו הרא"ש בסל"ז והטור בס"י תרכט ע"ש, ועיי גם שו"ת רדב"ז ח"ד סי' צו. 205 כגו' דק"ס. 206 לפנינו נוסף: ר' יהושע, וכ"ל ברי"ף ורא"ש ובכ"ב בדק"ס ואיתא בגליון שם.

מה"ד תפסל בהך פורתא, וראה דק"ס אות ה. 195 משנה וראה תוד"ה טיט. 196 מביאו השבה"ל סי' שלו, וכ"כ ראב"ה תרכט 362 ורא"ש סל"ה, ועיי רז"ה. 196 א ע"פ הגדפס. ועיי דק"ס אות צ. 197 כ"ה ברש"י ודק"ס. 198 ראה תוד"ה שאם. 199 לפנינו ובגדפס ליתא: דתניא. 200 ע"פ הגדפס. 201 בגדפס נוסף: והלכתא

ססקי ברי"ז

לוחנו ישיג דטראני העקן צ"ל

בזמן חנוכה גלגלנו הישנא' גלגלנו יושלים

11

פ"י [הר"ם] מחלקת ר' אליעזר והכמים במחצלת, כי תגא קמא סבר סתם מחצלת קטנה לשכיבה וסתם מחצלת גדולה לסיכוך, ולפיכך אמר עשאה לשכיבה מקבלת טומאה, ענין זה כי סתמא לעולם לסיכוך עד שיתבאר שהיא לשכיבה, ואמר (ר' אלעזר) ולסיכוך מסככין בה היא במחצלת קטנה שסתמה לעולם לשכיבה עד שיתבאר שהוא לסיכוך, ור' אליעזר אומר סתם גדולה גמי לשכיבה⁶³³ עד שיתבאר שהיא לסיכוך, ואין הלכה כר' אליעזר.

קנים הקרויה קאנים ונותנין עליהם מעזיבה אין מסככין בהם, ודנין בהם גזרת תקרה, וכן המנהג. ואף לי נראה טעם אחר לאיסור, הואיל ועשויים למחיצה וכן ללקוט מהם את התבואה תורת כלי עליו, וכבר אירע בנרבונאה שסיכך בו אחד וגערו בו הרבה ולא הניחוהו לצאת בה, כמו שכתבנו למעלה⁶³⁸.
 . וכן צריך להזהר מתורת בלאי כלים שלא לסכך בארכות המטה או בכרעים שלה, אפי' נאבדו או נשברו קצתם, אעפ"י שאין ראויות עוד להתחבר. וכן בלוחות של כלי היין הקרויות דוגאש בלע"ז, שהרי כל אלו בלאי כלים הן⁶³⁹, וכן כל כיוצא בזה.
 וכלי קבול שפסלנו לסיכוך דוקא במה שקרוי קבול לענין טומאה, ומעתה הקנים אעפ"י שיש להם בית קבול טהורות ומסככין בהם, שהרי סתומים הם במחיצות הפנימיות המפסיקות בין פקק לפקק, ולא עוד אלא אפי' חתכם לקבלה, כגון להתקינה ליתן בה כחול והדומה לו, עד שיסיר אותם המחיצות בכונת קבלה, וזהו שאמרו בי"ז של כלים⁶⁴⁰ שפופרת הקנה שחתכה לקבלה טהורה עד שיוציא כל הכוכי שלה, ופי' כוכי אותם המחיצות הגעשות בכונת הקלטת הכחול לשם, הא כל שגעשה כן בכונת קבול ודאי מקבלות טומאה ואין מסככין בהן. זהו ביאור המשנה ופסק שלה ומה שנכנס תחתיה בגמרא כך הוא: לענין ביאור סוגיא זו שאמרו הא גופא קשיא וכו', ותירץ הא בגדולה הא בקטנה, כלומר מחצלת גדולה

המשנה העשירית והכונה בה כשלפניה והוא שאמר: מחצלת של קנים וכו' פירשו בגמרא⁶³⁴ לדעת פסק, בין בשל קנים ושל חילת שהם קשים לשכיבה, בין בשל שיפא או של חלף⁶³⁴ או גמי שהם רכים, ושל חילת הוא עשב גדול וארוך שהקלח שלו עבה⁶³⁵, ואמר שאם מחצלת זו קטנה ר"ל בכדי שכיבה לבד, סתמא לשכיבה ומקבלת טומאת מדרס לכשישכב בה הוב, שהרי כלי המיוחד לשכיבה הוא, וכל שכן בשאר הטומאות דכלי בעינן בהו, אבל מיוחד לשכיבה או לשיבה לא בעינן בהו, ואין מסככין בה עד שיעשנה בפירוש לשם סכך, ואם היא גדולה סתמה לסיכוך ואינה מקבלת טומאת מדרס, שאינה מיוחדת לשכיבה, ולא בשאר טומאות שהרי הן פשוטי כלי עץ שאינן כלי ומסככין בה, אלא אם כן עשאן בהדיא לשכיבה, ואם יש לה קיר⁶³⁶ בסביבותיה אפי' גדולה אין מסככין בה שהרי היא ככלי קיבול. ולי נראה אף בשאין השפה בארבע רוחותיה, אלא משגי ראשי הרחב כעין שלנו, שאותה שפה עושה אותה כלי, ואפי' ניטל הקיר שלה מפני שהיא כבלאי כלים⁶³⁷. ואין חילוק בדין מחצלת בין שהיא עשויה גדילים ושרשרות, והיא הנקראת בגמרא זו בסוגיא גדולה בשרו"ק הוא"ו, ובין שהיא ארוגה, אעפ"י שהארוגה חלקה יותר ונוחה לשכיבה, אלא הכל תלוי או בנעשית לשכיבה, או בסתמא לשכיבה הן לקבל טומאה הן שלא לסכך בה. וקצת גאונים כתבו שבזמן הזה שעושין תקרה במחצלת של

דחילת וחילף הכל אחד הוא ושמא היינו חילפא גילא דבסוכה לו, א. 635 כ"פ רש"י. 636 כ, ע"ב. 637 ראה רי"ף בסוף פרקין ורמב"ם שם. 638 לעיל טו, א בסד"ה תקרה. 639 כל הדיבור הוה מקורו במכתם בסוף פרקין. 640 משנה יז. ועיין פירוש הרמב"ם שם.

ברי"ף ורא"ש, ועי' ש"ג במשניות ולהלן בפ"י המאירי. 633 כני שכן גורס רבנו בדברי רבא. 634 כ, א. 634 א נזכר ברמב"ם פ"ה היו, ועי' ר"ח ושל קנים ושל חילף, ובכלים פ"ז מ"ז מחצלת של קנים ושל חילף טהורה, וכי שם הר"ש גבי סיכוך בספ"ק וסוכה גרסינן של קנים ושל חילת גדולה מסככין בה, ונראה

עשאה לשכיבה וכו' שאמר בסיפא עשאה כלומר ובקטנה עשאו סתמא לשכיבה. וה דקאמר אחת גדול דעשאה לשכיבה ועט ואם כן קשיא סתם כ"ע לא פליגי דסתו דלתנא קמא סתמא גדולה עשאה לשכיב ומה שאמר בסיפא בקטנה הא סתמא אליעזר אומר אחת לשכיבה וכו' הא ס בתר הכי עשאה⁶⁴¹ לשכיבה, אלא הכי כמי שעשאה לסיכוך קטנה ואחת גדולה דאיצטריכינו (לאשמ הזה ליה לאקדומה. ו דוכתי אשכחן דמקדי שאמרו⁶⁴² אחד יב בו בית דין, וכן בכ הרבנים⁶⁴⁴ מחולפים אחת קטנה ואחת גדולה ואחת קטנה הפשוטה לו, ואין ועוד שאף לדרך זו קטנה מיבעי ליה⁶⁴¹ יותר, והדר מקשי רבנן ור' אליעזר ז

641 מהתיבות לשכיבה דף כט עמוד ב.

ה"ה נבחרו
 לרבו גמאני
 סוכה

ופירשה בבטולי תקרה ולא משום תעשה, ואפשר שהם מפרשים לשמואל אף לדעת המפרשים שסתם תקרה בארבעה אין עליו קושיא מו, שאף זו כשאין בהם ארבעה ואין שם אלא תעשה ולא מן העשוי לבד, ונחלקו בביטולה האיך הוא. וכן אפשר לפרש סוגייה השמועה לדעת גדולי המחברים בדרך זה, לשמואל דאמר ביש בהם ארבעה דברי הכל פסולה, ובאין בהם ארבעה מחלוקת, הא דתקרה שאין עליה מעויבה במאי איתמרא אי בשיש בהן ארבעה בכלהו פסולה אי באין בהם ארבעה הא אפליגו בה בקמייתא. ותירץ בבטולי תקרה פליגי, שאעפ"י שאין בהם ארבעה או אפי' קנים בעלמא כל שנקבעו על הקורות גפסלו מן התורה מדין תעשה ולא מן העשוי, ומכל מקום כיון דלית בהו ארבעה בטול התקרה מוציאתם מדין תעשה וכו' ⁵¹¹, ונחלקו בביטול זה ולבית הלל מיהא דיו בפפוק. ומכאן כתבו רבים ⁵¹² באלו שמכסין תחת הרעפים שצריך להתיר קשרי הקנים מכל וכל או ליטול מהן כשיעור סוכה. וחכמי גארבוגאה ⁵¹³ היו מוחים דרך הוראה בזמנים הללו שלא לסכך בגסרים אף בפחותות מארבעה, שדרך רבותיגו היה שלא לקרות הבתים אלא בגסרים של ארבעה ולא היתה בהם גורת תקרה, אבל עכשיו שהמנהג לקרות הבתים אף בפחות מארבעה יש בהם גורת תקרה. וכן היו מוחים באותן הקלידאש שהם ארוגות מחריות וכן ממחצלת של אריגת קנים הנקראים קניץ, שכל אלו מנהג לקרות בהם את הבתים וראוי להזהר מגורת תקרה, אעפ"י שהם הכשירו במחצלת גדולה, וכבר נעשה ביניהם מעשה בקצת חשובי העיר וגערו בהם גדולי קדמונינו ⁵¹⁴ עם שאר חכמי העיר וזקניה הרבה מדרך

הרחקה מן הכיעור, עד שהזיקוקים במוצאי יום טוב, ראשון לסתור ולסכך בדברים הרגילים. זהו ביאור המשנה ופסק שלה. ודברים שנכנסו תחתיה בגמרא אלו הם: סוכה שאינה מחזקת כדי ראשו ורובו ושלחנו כבר ביארנו שהיא פסולה. נפרצה למטה סמוך לקרקע בכדי שיזדקר הגדי בבת אחת ר"ל בריוח ובהדיא והוא שיעור שלשה טפחים פסולה ⁵¹⁵ שאין אומרים גוד אחית להתיר מחיצה תלויה בסוכה ⁵¹⁶. כבר ביארנו ⁵¹⁷ במסכך כל הסוכה בגסרים שיש בהן ארבעה שהפכין על צדיהן שהוא פסולה, וכן אפי' לא סיכך בהן כל הסוכה אלא שנתן מהם באמצע וצירף מהם זו בצד זו עד שהיו מהם שם ברוחב ארבעה באמצע, או מן הצד בארבע אמות. אבל אם נתן עליה באמצעה נסר אחד לבד רחב ארבעה והפכה על צדה, או שנתן יותר מאחת אלא שמ"מ לא יצטרפו שם בכדי רחב ארבעה באמצע אינה פוסלת, ואין רואין אותה כאלו היתה עומדת על שטחה. ושמא תאמר, והרי אמרו בסוגייה זו נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה אעפ"י שלא הכניס לתוכה אלא שלשה טפחים פסולה, ופירשו בה לאו כגון שהפכה על צדה, והא ודאי בגסר יחידי היא, ואעפ"י שנדחית הלכה היא, שלא נדחית אלא שלא להסתייע רב נחמן ממנה, הא מדהלכתא כרב נחמן אף זו הלכה היא, ולמדת שאף בגסר אחד רחב ארבעה באמצעה אעפ"י שהפכה על צדה מפני שרואין אותה כאלו היתה עומדת על שטחה, תדע שמפני זה כתבו גדולי הדורות ⁵¹⁸ שלא נאמר בסוגייה זו כן אלא בסוכה קטנה שסכך פסול פוסל בה בשלשה, ובא ללמד בה שסכך פסול הוא מ"מ ופוסל בשלשה. ולא יראה לי כן, שהרי בסתם אמרו הפכה על

הראשונה מ"ש גוד אחית להכשיר סוכה קטנה באה לו משום שהיה לפניו הכתי חסר, אבל כפי שהעתקנו לנכון מהבתי"א"כ הם שני דברים, וקאי עמש"כ בגמ' יד, ב לימא מסייע ליה אינה מחזקת כדי ראשו רובו ושולחנו או שנפרצה בה פרצה כדי שיזדקר, וא"כ חוזרת התמייה על המעיר שכתב דלא מיירי הכא בסוכה קטנה. 517 בד"ה המשנה החמישית. 518 ראה בהשלמה עמ' 141 ובהערה שם.

רא"ה וריטב"א, וע"י אף במכתם. 511 ראה מכתם ור"ן וכס"מ ולח"מ שם. 512 ראה מכתם ביתר ביאור. 513 כה"ע כתוב בסי' המכתם ע"ש. 514 עפ"י כוונתו לבעל האשכול. 515 חסר בגדפס. 516 בגדפס יש כאן הערה מהמו"ל וז"ל: ג"ב אינו מובן, מה שייך הכא גוד אחית להכשיר סוכה קטנה, וגם כל זה לא שייך כאן, דלא מיירי הכא בענין סוכה קטנה, ובדאי ט"ס יש כאן או טעות המעתיק ע"כ. והנה התמייה

זה. או גסיר זרים אחת כל מצע זבנו דיו זקות צריך פפוק אחת, הלל. שכל זקום סופו ביש יבעה יבעה של פחות בעה, כאן פפוק אלא מואל בסותר אנענע, שכתב סוכה גסרים. ושונים תאמר העשוי זק רק תחת בהכי אחת. נכנסים לחמת. וראה 5 ראה

ח"ג וכתוב

חוקיני גמאני נצ"מ

סוכה 10 פ"ג

בהם מפני שיש להם בית קיבול. ואין הנדון דומה לראיה דחצים נקבות עשה אותו בית קבול לקבל אבל חלל הקנים מאליו נעשה ואינו עשוי לקבל. עוד הביא ראיה מקנה שהתקינו לזתים שהוא מקבל טומאה. ואדרבא משם ראיה להפך דודאי קנה שהתקינו לזיתים עשה אותה כלי וחללו יש בו בית קיבול שמהפך שרואה בו אם הגיעו הזיתים לגת או לא אבל שאר קנים דעלמא אינם כלי כלל ואינם מקבלים טומאה, הילכך איני רואה טעם לדין ההוא אם לא נאמר דחומרא בעלמא הוא שלא יבוא לסכך בקנים שמתקינים לזיתים וכן נראה מסוף לשונו שכתב והמחמיר חבוא עליו ברכה. והרא"ש ז"ל התיר כתשובה וז"ל הקנים אעפ"י שיש להם בית קיבול אין מקבלים טומאה כיון שלא נעשה הקבול שלהם לצורך קבלה ומסככין בהם דהכי תנן בפ"ד דמסכת מקואות סילון שהוא צר מכאן ומכאן ורחב באמצע אינו פוסל שאינו נעשה לקבלה וכן כמה משניות מוכיחות כן במסכת כלים עד כאן לשונו ודברים ברורים הם ואיני רואה מקום לחומרא זו:

סימן אלף קסח (צז)

76 שאלה עוד שאלת במחצלת של קנים שעשאה לסיכוך ועשה לה דופן אם מסככין בה או לא:

תשובה לא ידעתי מה מקום לשאלה זו כיון שעשאה לסיכוך ואין שם כלי עליה למה אין מסככין דלא אמרינן בגמרא אי אית לה גונפא אין מסככין אלא במחצלת העשויה סתם והגונפא מוכיח עליה דלכלי עבידא אבל אם עשאה בהדיא לסיכוך פשיטא דכשרה וגדולה מזו התיר רבינו הושעיא מטראני ז"ל מחצלאות של תגרים שעושים אותן להוליך סחורה והם כלי ממש אם קנה אותה לשם סוכה מסככין בה ואעפ"י שהרא"ש ז"ל חולק עליו לא פליג אלא במחצלאות שמנהג אנשי המקום לעשותם לסחורה דאזלינן בחר מנהג המדינה וטעמא משום דהרואה אינו יודע אם צוה לעשות אותה לסיכוך ויבוא לסכך בסתם מחצלאות אבל במקום שאין מנהג ידוע כ"ע מודו שאם עשאה לסיכוך אין הקיר שלה מוכיח שהיא לשכיבה שאין הקיר מוכיח אלא בעשויה סתם.

וז"ל הרמב"ם ז"ל פ"ח מהלכות כלים אמר לאמר עשה לי שני זוגין אחד לדלת ואחד לבהמה עשה לי ב' מחצלאות אחת לשכיבה ואחת לאוהלים עשה לי שני סדינין אחד לצורות ואחד לאוהלים עשה לי מקבלין טומאה עד שיפרש ויאמר זה לכך וזה לפי עד כאן לשונו. עוד כתב לעיל מינה אומן שעושה ומניח זוגין לבהמה ולדלתות אם רוב עשוי להפך שמקבל טומאה הרי הכל מקבל טומאה עד שיפרש מקצתם לדבר שאינו מקבל טומאה עד כאן. הרי דאפילו להוציא מן הרוב יועיל שיפרש שהוא למיטת כל שכן פשוטי כלי עץ שעשאן לאהל אעפ"י שיש להם לבובו שהוא טהור ומהך משנה דסילון שהוציא צר מכאן וצר מכאן ורחב באמצע אינו פוסל שאינו נעשה לקבל יש ראיה גמורה שאין לך בית קיבול גדול מזה ואפילו הכי אינו מקבל טומאה מפני שלא נעשה לקיבול וכל שכן מחצלת שעשאה לסיכוך שאעפ"י שעשה לה גונפא אין בכך כלום שהרי אינה עשויה לקיבול ופשוט הוא:

סימן אלף קסט (צח)

שאלה מעשה בראובן שנשבע שלא יעשה דבר פלוני וחזר ונשבע על אותו דבר בעצמו כמה פעמים ונתחרט ומצא פתח לשבועתו ושאל ממנו שנתיר לו את שבועותיו והיו שם במעמד רוב הבעלי תורה והחכמים שיש במדינה הזו ופתחנו להתיר לו בלשון רבים כפי מה שנהגנו ואמר אחד מן החכמים כי אין ראוי להתיר אותה בלשון הזה דהא אין שבועה חלה על שבועה ועדיין שנייה לא חלה עד שיתירו את הראשונה ואיך מתירין את השבועה שעדיין לא חלה דקי"ל אין מתירין את הנדר עד שתחול וכן לשבועה ואם כן אין תקנה אלא שנתיר את הראשונה לבדה ואחר כך את השנייה ואחר כך את השלישית וכן לכל אחת ואחת וכסדר ואמר החכם הנזכר כן קושיא זו הקשה אותה לחכמי הדור שכבר מתיר והודו לדבריו אלא שהנהיגו להתיר את האחת לעצמה תחלה והשאר בדרך כלל. ושאר החכמים שהיו במעמד אמרו שכך הוא המנהג להתיר את כל השבועות בלשון רבים אבל לא ידענו טעם לדבר והקושיא היא קושיא וקצת אמרו לא ידענו:

אני אמרתי דשפיר מצינן לו והקושיא אינה קושיא כל מתירין את השבועה עד שתחול שבועתו בדבר אחד או בזמן ו אכל בשר מפסח הבא ראשון דז אלא עד שיגיע הפסח ותחול הש שבועה שלא אוכל ככר זו ואם לא אוכל בשר דאין מתירין לו שיתירו לו שבועת הככר ואז תו ותרונה וטעמא דמלתא דאין כו שריע הזמן או עד שיקיים התנאי אבל מי שנשבע על דבר אחד שיתקן שבועות וראויות לחול בו שבועה חלה על שבועה וכשמה חלה השניה למפרע ולפיכך מחיו אחת בלשון המנהג שהוא לשון רב אם אמת הוא שקבלו קושיא זו ענינו בה ואם הקושיא היא קמי שהרי השנייה חזרה להיות ראשו חלה ברור מאד. והתירו את השו פסברתי ויצאנו משם ובאתי אל ו הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלכות שבו שבועה שלא אוכל ככר זו שבו זו שבועה שלא אוכל ככר זו זו והותרה הרי זה חייב משום שנ על השנייה חייב משום שלישית. חייב משום ראשונה ושנייה. נשז משום ראשונה אם כן מפני מה חלה על שבועה שאם לא נשאל אלא אחת עד כאן. הרי אתה ר לישאל על השלישית והותרה ועו במקום עומדות דלא אמרינן א שבועה לענין שלא יכול לישאי שאינו חייב אלא אחת. ומעתה לנדון דידן שיכול להתירם בלע הדין הודה אחר שראה דברי ה נשאר מנהגינו שריר וקיים. והגר סימן אלף קע

שאלה שאלת ממני ראובן ו

שלח הרשב"א - חלק ק
הוציא ירון גוססיה

דאי עביד לא מהני גם הכא לא יצא והפ"מ הקשה ג"כ הא ה"ל מצוה הבאה בעבירה דאפילו בדרבנן לא יצא והנה באמת בחידושי ליבמות (ף ק"ג) רציחתי להוכיח דעת רש"י שם שדעתו כדעת הבעל המאור דמה"ב יצא בדיעבד וא"כ לדידן דס"ל מה"ב לא יצא אם עבר ועלה לא יצא גם מטעם מה"ב: (ו)

אין עולין לה. בפ"מ מסופק אם אין לו ב"ט רק סוכה ע"ג בהמה או אילן אם לא מותר לכתחלה לעלות דה"ל כמו ביתו שנשרף ואין לו מקום שיאכל שם דפסקינן בסימן חק"י"ד שמוחר לכבות משום אוכל נפש והניח בצ"ע ולפענ"ד אסור כיון דאם אין לו סוכה כשרה מותר לאכול חוץ לסוכה אין כאן צורך אוכל נפש ולא אמרינן לו לעלות דחכמים פטרוהו ובשנ"ת יש להם כח לעקור דבר מן התורה וממילא אין לו סוכה ומותר לאכול תוך לסוכה ולכן לא הוי צורך אוכל נפש משא"כ בביתו שנשרף שלא יכול לאכול כלל וזה שפיר מקרי צורך אוכל נפש ועיין מש"כ סי' תרל"ט ס"ק א':

תרכ"ט

(א) **אין מסככין.** נסתפקתי אם מותר לסכך בנייר העשוי מעשבים או בנייר הרגיל אצלנו שעשוי מבלויי בגדים והנה אותו נייר העשוי מבגדי צמר כלויים פשיטא שפסול דהא צמר אינו גידולי קרקע ואפילו אותו נייר שנעשה מבגדי פשתן בלויים ג"כ ג"ל דפסול דאף שעתה אינו בגד הראוי לקבל טומאה הרי מבואר בגמרא דמטלניות אף שאין בהם שלש על שלש פסולים לסכך בהם מפני שבאו מכלים המקבלים טומאה כדלקמן (ס"ב) אכן אותו נייר העשוי מעשבים לכאורה תלי בפלוגתא שבין הרמב"ם והראב"ד בטעם פסול של אניצי פשתן לסכך דלהרמב"ם שאניצי פשתן פסולים מפני שנשתנה צורתן גם נייר זה פסול אבל לדעת הראב"ד שפסולים מפני שראויין ליתן בכרים וכסתות והוי ראוי למדרס זה הטעם לא שייך בנייר של עשבים וא"כ כשר כיון שגדולי קרקע הוא ואינו ראוי לקבל טומאה דנייר אינו מקבל טומאה כדמוכח בפרה (ס"ה פ"י) וה"ה הסכים עם הרמב"ם וכן רוב הפוסקים ולכן יש לפסול נייר של עשבים לסכך. שוב ראיתי בספר סדרי טהרה ב"ד (סי' קי"ז ס"ק ה"ט) שפשיטא לו

מקצתה על האילן ומקצתה בדבר אחר אם הוא בענין שאם ינטל האילן תשאר היא עומרת ולא תפול עולין לה ב"ט ואם לאו (ו) אין עולין לה ב"ט:

תרכ"ט. ממה צריך להיות הסכך. וכו' י"ט טעמים:

[א] דבר שמסככין בו צריך שיהיה צומח מן הארץ ותלוש ואינו מקבל טומאה אבל דבר שאינו צומח מן הארץ אע"פ שגידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה כגון עורות של בהמה שלא נעברו שאינם מקבלים טומאה או מיני מתכות (א) אין מסככין בהם. (וכן אין מסככין בפ"ה) (ר"ן):

[ב] וכן דבר שמקבל טומאה (ב) כגון שפודין וארוכות המטה (ג) וכל הכלים אין מסככין בהם ואפילו אם נשברו שלא נשאר בהם שיעור קבלת טומאה:

[ג] סיככה בחיצים שאין להם (ד) בית קבול כשרה ושיש בהם בית קבול פסולה:

[ד] סיככה כפשתן כשלא נידק ולא ניפץ כשרה דעץ בעלמא הוא אבל אם נידק (ה) וניפץ פסולה:

[ה] בחבלים של פשתן פסולה של גמי ושל סיב כשרה:

[ו] במחצלת של קנים וקש ושיפה וגמי בין שהיא חלקה שהיא ראויה לשכיבה בין שאינה חלקה שאינה ראויה לשכיבה אם היא קטנה סתמא (ו) עומדת לשכיבה ומקבלת טומאה ואין מסככין בה אא"כ עשאה (ז) לסיכוך:

הגה דהיינו שרוב בני אותה העיר (ח) עושין אותה לסיכוך (הרא"ש פ"ק דסוכה) ואם היא (ט) גדולה סתמא עומדת לסיכוך ומסככין בה

דנייר שלנו אינו מקבל טומאה וטהור בכתמים אף שנעשה מבלויי בגדים כיון שנמוח ונלוש כמו עסה פנים חדשות באו לכאן. והנה דאי לענין כתמים דן שפיר כיון דשם כענין שיהיה ראוי עתה לקבל טומאה אבל לענין סוכה שפסול בה ג"כ מה שבא מראוי לקבל טומאה אף שעתה אינו ראוי א"כ שפיר יש לפסול תנייר שבא מבגדים הראויים לקבל טומאה ואי נימא כיון שפנים חדשות באו לכאן לא דינינן ליה כבגד כלל א"כ יש לפסלו מטעם שאינו גדולי קרקע ועכ"פ פסול מטעם נשתנה צורתו כמו אניצי פשתן ולכן ג"ל דכל נייר פסול לסכך רק שיש חילוק ביניהם דנייר העשוי מבגדים של צמר פסול מדאורייתא לסכך ואותו שנעשה מעשבים או מבגדי פשתן אינו פסול רק מדרבנן דפסול נשתנה צורתו ובלאי כלים אינו רק מדרבנן כמבואר ברמב"ם ויש נפקותא בשעת הדחק שאין לו רק נייר לסכך: (ב) כגון שפודים. הבי"י פ"י שפודים של עץ והמג"א חולק עליו שהרי פשוטי כלי עץ טהורים

(י"ד) נעשה כשפודים של מחכות משמע דוקא שפודים של מחכות פסולים ולא של עץ וכדעת המג"א: (ג) וכל הכלים. אפילו אינם מקבלים טומאה רק מדרבנן לאפוקי פשוטי כלי עץ דאינו מקבלים טומאה אפילו מדרבנן (ט"ז) בשם התוס' אכן זה דוקא כשהן שלמים אבל נשברו כיון דפסול דשברי כלים אינו רק גזירה דרבנן כמש"כ רש"י והרמב"ם א"כ שברים מאותן כלים שאפילו שלמים אינם מקבלים טומאה רק מדרבנן כשרים לסכך דאם נפסול הוי גזירה לגזירה וכן כתב ג"כ בפ"מ: (ד) בית קבול. כתב המג"א בשם הב"ח ואם היו פעם אחת בברול פסולים אע"פ שנטלן אח"כ וכתב עוד קנים אע"פ שיש להם בית קבול כשרים וכן מרוב: (ה) וניפץ פסולה. מפני שנשתנית צורתה ולפ"ז אפילו בצמר גפן וקנבוס אף שאין מטמאין בנגעים מכ"מ פסולים לסכך אם נידק וניפץ אותם (ב"ח מג"א) אכן כבר הזכרתי (ס"ק א) שכל פסולים הללו אינם רק מדרבנן שמדאורייתא אינו פסול רק מה שמקבל טומאה ממש מדאורייתא בלא נשבר ומה שאינו צומח מן הארץ ומה שהוא מחובר אבל שאר פסולים שנזכרו פה אינם רק דרבנן ובשעת הדחק יסכך בהן כמו בנסרים שהזכיר לקמן סוף סי' זה: (ו) עומדת לשכיבה. במקומות הללו סתם מחצלת לשכיבה (מג"א) ולפ"ז אפילו עשאה בפי' לשם סכך מכ"מ פסולין מדרבנן מהטעם שכתב הרא"ש שפסק הרמ"א כוותיה דמי יודע אם נעשו לשם סכך ואסורים מפני מראית העין. וחודשים מקרוב באו שהתחילו במדינותינו לסכך במחצלות של ערבה אשר לא שערום אבותיהם ואתן מחצלאות מסתמא הם עומדים לישיב ולשכב עליהם בעגלות וא"כ יש בהם פסול משום מראית העין אפילו עשאה לשם סכך ולכן כל שומר נפשו ירחק מהם ואל יטוש תורת אמו מנהג אבותיו שנתגו בכ"מ לסכך בענפי אילן וכדומה ובפרט שאותן מחצלאות שכבר נשתמשו בהן בעגלה אפילו לא לשכיבה וישיבה רק לקבל פסולים מדאורייתא משום כלי קבול כמש"כ המג"א בדין סולמות וביאר שם בפ"מ דהוי כמטה של פרקים שעתידי להתחזרו שטמא מדאורייתא וא"ע ראיתי שגם בפ"מ (סוף ה' סוכה)

כתב להחמיר שלא לסכך במחצלות משום גזירת תקרה: (ז) לסכך. המג"א בשם רוב"ז כתב אפילו עביד לה שפה כשרה אבל הלבוש ושאר אחרונים החמירו בעביר לה שפה משום כלי קבול ואפילו ניטל השפה אח"כ: (ח) עושין אותה. פ"י דתרווייהו בעינן דהיינו שיעשה לשם סכך דא"כ פסולה מדאורייתא משום דבר המקבל טומאה וגם בעשאה לשם סכך מכ"מ בעינן ג"כ שרוב אנשי העיר עושין לשם סכך דא"כ פסול מדרבנן עכ"פ משום מראית העין כמש"כ הרא"ש ואפילו עשאה סתם ג"כ מותר בשרוב אנשי העיר עושין לסיכוך דאולינן בתר רובא אבל אם עשאה בפי' לשכיבה אפילו רוב אנשי העיר עושין לסיכוך מחצלת זו פסולה אפילו מן התורה ומש"כ הרמ"א דהיינו שרוב וכו' אינו פירוש על עשאה לסיכוך אלא תנאי דגם זה בעינן ואי גרסינן בשרוב וכו' א"ש טפי וכוה מיושב מה שהקשה הט"ו על רמ"א ע"ש: (ט) גדולה. בגמרא ובפוסקים לא

7 (י) שמנהג המקום. זה דוקא בסתם אבל עשאה בפני לשכיבה אפילו אין מנהג המקום לשכב עליה מכ"מ פסולה וכמשי"ב (ס"ק ח) ולא שייך כה"ג בטלה דעתו דזה לא שייך אלא היכי דבטלה אצל כל אדם כמו במעשה בכרים וכסתות בסוכה (דף ד) אבל הכא הרי יש מקומות שעושים לשכיבה: וכתב המג"א ומקום שאין מנהג ידוע לכ"ע מותר לסכך עכ"ל אכן נ"ל דזה דוקא בקנה מן האומן שעשאה סתם אבל בקנה מחצלות שכבר נשתמשו בהן פסולין לסכך אפילו במקום שאין מנהג ידוע ודפסק דאורייתא הוא שמא נשתמשו בהן לשכיבה. וכל זה להלכה אבל למעשה אצלנו כבר כתבתי ס"ק ו' ששומר נפשו ירחיק מסכך מחצלת: **(יא) פנין תקרה.** פי' ושם אפילו גדולה ואפילו עשאה לסיכוך ג"כ אין מסככין בה כמו שאין מסככין בנסרים משום גזירת תקרה: **(יב) סולם.** הנה בסולמות של עגלות דהיינו שמונחים בצדי העגלות לקבל בהן וכן באותן סולמות שקבעם בכוחל ועשה מהן אבוס לבהמה כתב הב"ח שפשיטא שטמאים משום כלי קבול ופסולים מדאורייתא לסכך ובאותן סולמות שעשוין לעלות עליהם והשליכות תקועות בירכים ואינן עוברות בירכים מעבר אל עבר מזה איירי הש"ע כאן ומחמיר הרמ"א משום כלי קבול העשוי

למלאות אכן באותן סולמות שהשליכות תקועות בירכים ועוברות מעל"ע עד שאין בית קיבול בירכים או שהשליכות מחוכרים בצדי הירכים כזה הב"ח והט"ו מתמירים משום לא פלוג דעת המג"א נראה להקל ובחודשי לסוכה בארתי דעת רש"י ורמב"ם ז"ל שס"ל דבסולם אפילו השליכות תקועות בירכים מכ"מ לא מקרי בית קבול העשוי למלאות וטהור ולכן עכ"פ יש לסמוך באותן הנקובים מעבר לעבר או שנתונים השליכות על צדי הירכים שלא לאסור משום לא פלוג: **(יג) לסכך על גביו.** הט"ו הקשה מה בכך הא הסכך כשר רבה עליו ומכטלו וא"ל דאיירי שהסולם רתבה ד' טפחים והוי סכך פסול שפסול באמצע בד"ט שהרי אין סכך פסול פוסל בד"ט אלא היכי שלא נשאר שיעור הכשר סוכה ע"ש ולכאורה לק"מ שהרי בס"ת תרכ"ו לא מכשרינן בסכך כשר רבה אפילו צל הכשר מרובה מתחתו אלא באין ניכרין הענפים וכיון דהכא ניכר הסולם לא שייך ביטול ואף שהמג"א כתב שם שמה שכתב הרמ"א אין ניכרין לאו דוקא הוא ע"ש בפ"מ שנסתפק בזה והניח בצ"ע אכן מדין שפודים (ס"ה תר"ל ס"ח) משמע שהדין עם מג"א דהיכי שהצל הכשר מרובה מתחתו והפסול נתון עליו או תחתיו אפי' ניכר הפסול מכ"מ כשר דהא השפודים ניכרים שם ומכ"מ כשר ולכן שפיר קשה קושית הט"ו ואולי י"ל דלעולם לא אמרינן דסכך כשר רבה עליו אלא היכי שאינו ניכר דאם ניכר אף שמן הדין בטל מכ"מ חיישינן שמא יבא לסכך בו בפני עצמו כמו דאסרינן מהאי טעמא להעמיד הסכך בדבר המקבל טומאה ומכ"מ לא קשה מהא דשפודים דכיון דלא התירו לו אלא בנתן סכך כשר עליהן לא חיישינן ומטעם זה כתב המג"א ג"כ דלא חיישינן בהא דשפודים משום מעמיד בדבר המקבל טומאה. והמג"א יישוב קושית הט"ו דטעמא דסולם הוא משום מעמיד בדבר המקבל טומאה ואף דכהא דכלונסאות לקמן משמע דלא קפדינן אדבר המעמיד שם איירי בדיעבד והכא לכתחלה אסור: אכן נ"ל ד"ל דלעולם משום סכך פסול הוא וברחב ד"ט ומה שהקשה הט"ו הא ביש הכשר סוכה בלא"ה אין סכך פסול פוסל בד"ט זה דוקא לענין שאינו פוסל הכשר שבסוכה אבל הכא י"ל שרובו יושב תחת הסולם דזה ודאי אסור כיון שאינו יושב תחת סכך כשר. אכן מכ"מ יש להתמיר כמג"א ולאסור משום מעמיד

עליה: **(יד) שמקבלין.** המהר"ל כתב שמא נטמאו במדרס והקשה המג"א עליו הא בראוי לקבל טומאה לתוך פסול אפילו לא נטמא עדיין וכן משמע מרמ"א דאפילו חדשים אסורים גם הט"ו הקשה קושיא זו והניחה בצ"ע. אכן באמת בדברי מהר"ל עצמו יש סתירה דכתב וי"ל כל דבר המקבל טומאה אסור לסכך בו לפיכך יזהר כל אדם שלא להניח סולם או שברי כלים של ספסלים וקתדראות על הסוכה להחזיק את הערבה שמא נטמאו במדרס עכ"ל הרי דפתח בדבר המקבל טומאה וסיים בשמא נטמאו ממש ונ"ל ליישב דעת מהר"ל דודאי לענין לסכך בכלים עצמם זה אסור אפילו בתדשים אם ראויים לקבל טומאה אבל להניח כלים להחזיק הסכך הכשר כיון שאין בזה טעם לאסור אלא משום שמא יבא לסכך בהן בזה אין איסור רק בכלים גמורים אבל בשברי כלים לא כיון שפסול סיכוך בשברי כלים אינו רק מטעם גזירה כמשי"ב (ס"ק ג) אם נאסור להעמיד בשברי כלים שמא יבא לסכך בהן ה"ל גזירה לגזירה אבל כסא וספסל שנטמאו במדרס ונשכרו כגון שנטלו רגליהם אף שטהרו ע"ז מטמאת מדרס מכ"מ כיון שאם יחזור ויתקנם דהיינו שחזרו רגליהם לתוכם חזרו לטומאתן כדאמרינן לענין מטה שנחפרקה בכלים (פ"ח) ועיין בתוספ' סוכה (דף ט"ז) פסולים לסיכוך מן התורה דמה לי כלי שלם חדש שחשיב ראוי לקבל טומאה על ידי שיטמא אם תגע בו טומאה ומה לי ישן שכבר נטמא וראוי להחזירו ולחזור לטומאתו משא"כ בשברי כלים שעדיין לא נטמאו דאפילו יתקנם עדיין אינן טמאים עד שיטמאו ופסולם אינו רק מדרבנן ולכן אין איסור להעמיד הסכך בשברי כלים הבאים מכלים הראויים לקבל טומאה דהוי גזירה לגזירה רק באותן שברים שבאים מכלים שכבר נטמאו וראוי להתזוירם דבהם לא הוי רק תדא גזירה ולכן המהר"ל שדיק בלשונו לכתוב שלא לסמוך הסכך בשברי ספסלים הוצרך ע"כ לומר הטעם שמא נטמאו במדרס דעי"ז נקראו ראויים לקבל טומאה אפילו כשהם שבורים אבל הרמ"א דאיירי מכלים שלמים כתב שפיר דאפילו בתדשים שעדיין לא נטמאו אסור לסמוך וא"כ אין סתירה בין רמ"א למהר"ל. ולפ"ז מה שכתב המג"א ח"ל ודע דכל כלי עץ הרחב קצת וראוי להניח עליו דבר מקבל טומאה דדמי לבית קבול כ"כ התוספ' (דף ח) וא"כ אין להניח מרא ומגריפה על הסוכה אפילו נשברו עכ"ד וכן כתב ג"כ הט"ו לעני"ד צ"ע דלינא כיון דכל האיסור להניח אפילו כלי שלם על הסוכה להחזיק הסכך אינו רק גזירה דרבנן א"כ בשבר כלי ה"ל גזירה לגזירה ועוד אפילו יהי' איסור דאורייתא להעמיד הסכך בדבר המקבל טומאה וכדמשמע דעת הב"ח שהביא המג"א מכ"מ ה"ל גזירה לגזירה במרא ומגריפה שבורים ולפי המבואר בתוספ' פשוטי כלי עץ המקבלים קצת אינן מקבלין טומאה אלא מדרבנן אפילו שלמין וא"כ בשבורים ה"ל גזירה לגזירה ולכן לעני"ד לעת הצורך יש להקל נגד דעת המג"א וט"ו. גם משי"ב הפ"מ שיש לזהר שלא לסמוך הסכך על דף רחב ד' כיון שפסול לסכך לעני"ד הוא תומרא יתירה כיון דפסול דף רחב ד' לסכך אינו אלא מדרבנן משום גזירת תקרה ה"ל גזירה לגזירה ולענין לסכך בשבר כלי מכלי שאינן מקבל טומאה רק מדרבנן כתב בעצמו בפשיטות שאין קפידא מטעם זה כמשי"ב (ס"ק ג) בשמו: **(טו) אין קפידא.** אף דאסור להעמיד בדבר המקבל טומאה שאנו הכא כיון דאין הסכך נשען על הברזל והבלאות אלא על הכלונסות ה"ל במסמרות ובלאות מעמיד דמעמיד דשרי אליבא דכ"ע כמשי"ב הר"ן (מג"א) וה"ה בכל כה"ג שרי להניח קנים אפילו על כלי ממש ולהניח הסכך עליהם ואין אסור אלא כשמסכך ממש על דבר המקבל טומאה

תשכח את אשר הקצפת וגו', בא הכתוב הסמוך לו ומפרט ואומר: ובחרב הקצפתם את ה' וגו'. וכך מבאר המלבי"ם שם. דתחלה מביא ראיה מה שהקציפו ביום צאתם מא"מ ואומר ובחרב, הוא מעשה העגל שהיה החטא היותר גדול וכו' ע"ש. הרי בהדיא דהזכור אל תשכח מוסב בראשונה על אשר הקציפו במעשה העגל. ואגב. בדברי ארצות החיים הנ"ל ישבתי בפשיטות מה שהקשוני מדוע שהגשים אינם מדקדים ללכת לשמוע פ' פרה כמו שמדקדים על פ' זכור הרי גם על פ' פרה כתוב בשו"ע ש"א שהיא מה"ת. ולפי דברי הארצות"ח יש ליישב זאת בפשיטות. דהרי נתקנה לזכירת מעשה העגל, והנשים הרי לא השתתפו בחטא העגל כידוע, ולכן אינם מצווים בזכירה על כך ואין עליהם חיוב על כן לשמוע פ' פרה שנתקנה עבור כך. ואחתום בכל חותמי ברכות שבמקדש ידו מוקירו ומכבדו כר"ע ודושת באה"ר ונאמנה אליעזר יהודא וולדינברג

סימן כט

76 אם מותר לסכך הסוכה במחצלת

לרב גדול אחד

על דבר אשר שאלני אם מותר לסכך את הסוכה במחצלות של קש חדשות, כי רבים התחילו להקל לסכך בזה. לפענ"ד נראה שאין להקל לסכך בהם, ומעולם לא שמענו עד כה שמי שהוא יקל לסכך במחצלת, ויש על כן לגדור הפרצה לפני שתתגלע יותר ויהא קשה כבר לגודרה, ואברר את דברי בהלכה. (א) בסוכה ד' י"ט ע"ג ב'נתניתין ובסוגין מחלקין שם בדין זה אם מסככין במחצלת קנים בין גדולה לקטנה, וכך הובא בד' כ' שם לחלק בזה גם במחצלת של שיפה ושל גמי יעו"ש בהאיקימתות שישגן בזה.

ובשו"ע א"ח סי' תרכ"ט סעי' ו' נפסק בזה"ל: במחצלת של קנים וקש ושיפה וגמי בין שהיא חלקה שהיא ראויה לשכיבה בין שאינה חלקה שאינה ראויה לשכיבה אם היא קטנה סתמא עומדת לשכיבה ומקבלת טומאה ואין מסככין בה אלא אם כן עשאה לסיכוך. הגה. דהיינו שרוב בני אותה העיר עושין אותה לסיכוך. ואם היא גדולה סתמא עומדת לסיכוך ומסככין בה אלא א"כ עשאה לשכיבה (דהיינו שמנהג המקום לשכב עליה) והני מילי שאין לה שפה אבל אם יש לה שפה בענין שראויה לקבל אפי' אם ניטל שפתה אין מסככין בה. הגה. במקום שנהגו לקבוע מחצלאות בגגין כעין תקרה אין מסככין בהן עכ"ל. וההלכה היוצאת מזה, שכל גוי"כ השו"ע מודים בזה, היא. דהייכא שהמנהג בעיר להשתמש במחצלות לשכיבה, אזי לא מהני אפי' אם מי שהוא יעשנה או יקנה לשם סיכוך, ואין לסכך בה משום

גזירה, דמי יודע דבר זה, ואתו כו"ע לסכוכי בהו (עין מ"ב ס"ק י"ז).

והנה כבר העיר המג"א בסק"ה על החילוק בין קטנה לגדולה, וכתב דבמקומות הללו סתם מחצלת לשכיבה, וביאר הבר"ש דר"ל: אפילו גדולה, ופירש זאת ביותר הרחבה בשו"ע הגר"ש ז"ל בסעיף ט' וכתב וז"ל: ובמקום שמנהג רוב בני העיר להשתמש במחצלאות גדולות לשכיבה כמו שהמנהג הוא במקומות האלו אין מסככין במחצלת גדולה ואפילו אם ידוע שמחצלת זו נעשית לסיכוך אין לסכך בה מפני מראית העין שאין הכל יודעין בה ויאמרו שנעשית לשכיבה כמו שהוא מנהג רוב העיר עכ"ל. וכ"כ בביאור הלכה דלפי"ז אפי' עשאו בפירוש לסיכוך מ"מ פסולין מדרבנן מהטעם שפסק הרא"ש וכו' ואסורין מפני מראית העין.

וא"כ יוצא לנו גם לגבי דידין, שבהיות חכיניו בע"ה לקיבוץ גלויות מכל העדות, ויהודעים אנו שרובא דרובא מעדות המזרח משתמשים במחצלאות לשכיבה, ולא עוד, אלא דגם בניניו עדות האשכנזים ג"כ הרבה והרבה משתמשים בזה לשכיבה, וביודעי קאמינא, באופן שיוצא שרוב גדול מנהגם להשתמש בהם לשכיבה, ולכן לא יועיל הסיכוך בהם אפילו אם יעשו מלכתחילה לשם סיכוך וגזרינן כנ"ל דאתו כו"ע לסכוכי בהו, ובעשאוים לשכיבה הרי פסול מה"ת.

ואם מי שהוא יעלה בדעתו לפקפק עדינה אם אמנם נקרא זה "רוב בני המקום משתמשים במחצלאות לשכיבה", נוסף ונאמר, דהרי לאו דוקא השכיבה קובעת, אלא כל מיני השתמשות בהם בשל ידיה מקבלים תורת כלי ג"כ קובע בזה. בהיות ונפסלים עי"ה, ולדוגמא אזכיר מה שכותב הערוך השלחן בסעי' י"ג דאם המחצלאות נעשים לכרוך בהן סחורה זהו כלשכיבה שהרי עשוין לקבלת הסחורה והוי כלי קיבול וכו' עי"ש. וביותר אזכיר מה שמצאתי בחידושי המאירי בסוכה ד' י"ט ע"ב שאחרי שמביא דברי הקצת גאונים שאוסרים הסיכוך בזה"ו במחצלת של קנים מכיון שעושין מהן תקרה ולכן דגין בהם גורת תקרה (והוא כהטעם של הרמ"א). מוסיף המאירי וכותב שלו נראה טעם אחר לאיסור: הוא"ל ועשוים למחיצה וכן ללקוט מהם את התבואה תורת כלי עליו עי"ש. וא"כ אם נצרף כל סוגי ההשתמשויות עושים בזה"ו במחצלאות בודאי יצא לנו רוב הפוסלים עי"כ את הסיכוך, ולכן שפיר יש לגזור כנ"ל ולאסור בכל גוונא.

ואל לנו לשכוח שיש לנו בזה גם גזירת תקרה, וכדברי הרמ"א, [אע"פ שזה לא מצוי כ"כ כהיום לקבוע מחצלאות בגגין, ואולי יש רק מיעוט שעושין עוד כן].

ג) וכמו"כ יש לנו לקחת בחשבון גם הגדר שיש לגדור בזה מטעם של "לפי שאינן בני תורה" שמצינו בחז"ל שחששו לכך בהרבה מקומות

ואסרו משום כן אפילו את המ שברור שהדבר אסור, וברור ע בפסול מה"ת. ולא לחנם מעתי מעשהירב שאירע בנרבוואנה ו גערו בו הרבה ולא הניחוהו ו הבהרה כותב מזה המאירי ב ע"א וז"ל: וכן היו מוחים באותן מחריות וכן ממחצלת של אריג שכל אלו מנהג לקרות בהם מגורת תקרה אע"פ שהם הו וכבר נעשה ביניהם מעשה כל בהם גדולי קדמונינו עם שו הרבה מדרך הרחקה מן הכיעור יום טוב ראשון לסתור ולסכך הרי למדים אנו עד כמה שיש דא משם "מדרך הרחקה מן להכריח לסתור. סוג סיכוך שהוא וכבר סיכך בו ולא לו כזאת [ויש הוכחה מדברי ו בטור שם דס"ל בזה דלענין אפילו בדיעבד, ובנמקו דחיישינן דילמא אתו כו אדאורייתא בדיעבד ו ד) פוק חזי בבכורי יעקב ס על החדשים מקרו

לסכך במחצלות של ערבה בנימוק דאותן מחצלאות מו ולשכב עליהם בעגלות וא" מראית העין אפילו עשאו י בלשון: ולכן כל שומר נפ ו תורת אמו מנהג אבותיו ש וכדומה (ויעוין בביאור הו אותן מחצלות של ערבה לנידוננו כיעו"ש) ועוד לו כשמדבר מדינא דמחצלת שלא יטעו לעשות מעשה ומסיים את דבריו בלשון: אצלנו כבר כתבתי בסק"ו במחצלת ע"ש. נראה מז בכורי יעקב היתה שבזמ ובכל ג

ויעוין עוד בשו"ת שז סי' קנ"ד שהסו לפסול לסכך במחצלת, שהיה שלהם שלא היו לשכיבה ג"כ וגם לדבו פסול ואסור לסכך בהן ה) כל האמור הוא באו מחצלאות המז

ואסרו משום כן אפילו את המותר, ומכ"ש בנידוננו שברור שהדבר אסור, וברור שיבואו עי"כ לסכך גם בפסול מה"ת, ולא לחנם מעתיק המאירי בסוכה שם מעשה הרב שאירע בנרבוואנה באחד שסיכך במחצלת וגערו בו הרבה ולא הניחוהו לצאת בה ע"ש. וביתר הבהרה כותב מזה המאירי במקו"א, והוא בד' ט"ו ע"א וז"ל: וכן היו מוחים באותן הקלידאש שהן ארוגות מחריית וכן ממחצלת של אריגת קנים הנקראים קניץ שכל אלו מנהג לקרות בהם הכתים וראוי להזהר מגזרת תקרת אעפ"י שהם הכשירו במחצלת גדולה, וכבר נעשה ביניהם מעשה בקצת חשובי העיר וגערו בהם גדולי קדמונינו עם שאר חכמי העיר וזקניה הרבה מדרך הרחקה מן הכיעור עד שהזקיקום במוצאי יום טוב ראשון לסתור ולסכך בדברים הגלילים עכ"ל. הרי למדים אנו עד כמה שיש לגזור שלא לסכך בכגון דא משם "מדרך הרחקה מן הכיעור" ועד כדי אפילו להכריח לסתור סוג סיכוך כזה במקרה שעבר מי שהוא וכבר סיכך בו ולא להניחו לצאת יד"ח בסוכה כזאת [ויש הוכחה מדברי מאירי אלה לדעת הב"ח בטור שם דס"ל בזה דלענין מעשה בכל ענין לא יד"ח אפילו בדיעבד, ובנמקו דמכיון דפסולין משום דחיישינן דילמא אתו כו"ע לסוכי בה ועברי אדאורייתא בדיעבד נמי פסולה עיי"ש].

ד) פוק חזי בבכורי יעקב סק"ו כמה שהרעיש עולמות על החדשים מקרוב באי שהתחילו במדינתו לסכך במחצלות של ערבה אשר לא שערום אבותינו בנימוק דאותן מחצלאות מסתמא הם עומדים לישב ולשכב עליהם בעגלות וא"כ יש בהם פסול משום מראית העין אפילו עשאן לשם סכך, וטיים את דבריו בלשון: ולכן כל שומר נפשו ירחק מהם אל יטוש תורת אמו מנהג אבותיו שנהגו בכ"מ לסכך בענפי אילן וכדומה (ויעיין בבאיור הלכה שמביאו ומ"ש עוד על אותן מחצלות של ערבה, מה שלא שייך לאמרן לנידוננו כיעו"ש) ועוד לו להבכורי יעקב שם בסק"י כשמדבר מדינא דמחצלת של קנים וקש ושיפה, כדי שלא יטעו לעשות מעשה לסכך בהם, חזר גם בזה ומסיים את דבריו בלשון: וכל זה להלכה אבל למעשה אצלנו כבר כתבתי בסק"ו ששומר נפשו ירחיק מסוכך במחצלת ע"ש. נראה מזה בעליל שדעתו של הגאון בכורי יעקב היתה שבזמננו אין לסכך בשום מחצלת ובכל גוונא שהוא.

ויעיין עוד בשו"ת שואל ומשיב מהדר"ת ח"ד סוף סי' קנ"ד שהסכים לדעת הרב השואל שם לפסול לסכך במחצלת, כי מחצלאות שלנו אינם כמו שהיה שלהם שלא היו גוחים לשכיבה, וכל דעומדין לשכיבה ג"כ וגם דדבר אחר והמנהג ג"כ לשכיבה פסול ואסור לסכך בהן בין קטנים בין גדולים עיי"ש. ה) כל האמור הוא באופן כללי מדינא דסיכוך בסוגי מחצלאות המדובר עליהם בגמ' ובשו"ע.

ובאופן פרטי בדינא דסיכוך במחצלת של קש שע"ז הוא המדובר בנידוננו אבוא להסיף ולהעיר בזה הערה חמורה חדשה.

דהנה בגמ' בסוכה שם לא נזכר מדינא דמחצלת של קש, וכתוב "מחצלת של שיפה ושל גמ"י, ורק בטור בשו"ע כתב גם של "קש". ומענין הדבר שברמב"ם בפ"ה מה' סוכה ה"ו לא נזכר ג"כ ממחצלת של קש, והלא דבר הוא.

וראה זה מצאתי להגדול ממינסק ז"ל בחידושי אור גדול על המשניות סופ"א דסוכה שעמד בדבר ושדא נרגא בכל עיקרו של מציאות צד הכשר שהוא בסיכוך במחצלת של קש, הוא עומד שם על זה שהרמב"ם השמיט קש, וכתב לבאר, דבכוננה גדולה השמיט זאת כי בפרק כ"ה מכלים הי"ג מבואר ברמב"ם דקש לעולם מתטמא במדרס ואין חילוק בין עשאה לשכיבה אי לסיכוך ובין גדולה לקטנה, וא"כ לעולם אין מסככין בה, ומסיים את דבריו בלשון: וצ"ע שלא ראיתי מי שהרגיש בזה וצ"ע לדינא עיי"ש.

יוצא לנו איפוא לפי"ו שחזן מכל האמור עד כה בפסולי דרבנן לסכך בזה"ו במחצלת אפילו כשעשאן לסיכוך, חמור הדבר עוד ביותר לסכך במחצלת של קש, כי יש בזה צד גדול לומר דלדעת הרמב"ם איכא במחצלת של קש אפילו כשעשאה לסיכוך איסור ופסול מן התורה לסכך בה.

לזאת בזאת סלקינן בחתימה מעין הפתיחה שאין להורות להקל כלל לסכך במחצלת, אלא יש להורות איסור מפורש על כך ולמחות בכל מאי דאפשר בידי המתירין או הנהגין היתר לעצמן ולפרסם הלכה פסוקה לאיסורא.

סימן ל

הדס דאשחור ענביו ביו"ט אם מיקרי ראוי מה"ת ואם אין לו הדס אחר אם חייב ליטלו ואם מותר למעט על ידי עכו"ם.

ב"ה צום גדולי' תשכ"ג. ירושלים עיה"ק תובב"א. לכבוד ש"ב היקר האברך הרה"ג החו"ב וכו' מוה"ר צבי פסח פרנק שליט"א שלום וברכת גמר חתימה טובה לו ולכל אשר באהלו אהל ישרים יבורך.

מכתבו היקר קבלתי בער"ה ולמרות הטרדות המרובות בימים קדושים אלה עיינתי בהתחדות שכתב לי, ומאד נהנתי מדבריו הנעימים. (א) והנה בקשר לדברי החידושי הגרע"א באו"ח סי' תרמ"ו כבר נדברנו ע"ז בע"פ, וצדק כת"ר בהביאו רא"ש מפורש על כך בפ' הבונה סי' א', הגם שאין כ"כ תפיסה בכך על הגרע"א בהיות שהמדובר בזה גם על דעת הרמב"ם וטור, כמוכר בט"ו שם בסק"ו, ובעצם הרי הזכיר הגרע"א בעצמו דאיכא דעת

צמחי או חומי צמר גפן, מותר לסכך בה הסוכה, ומותר לקושרה בגג הסוכה אל דפנות הסוכה בחומים העשויים מצמר גפן לכל תעוף ברוח, ושתהיה עומדת על הסכך באופן יציב.

בשלחן גבוה (ס"ק י'
לדברי הרא"ש, משוב
שאינו מחלק בזה.
בהגהותיו, שמלשון
חושש לחילוקו של הר
(ס"י תרכט) כתב ש
דבריו ולא הביא דבו
כשימת הרמב"ם שאי
הזה נהגים לסכך ב
ערבה, ורוב חיקון מח
העגלות, ולדעת הר
היתה בפירוש לשם
רואה אני שאין להן
פשוטים, ואינם עשויי
שאותם יש להם תוך,
נעשים רק להציגן מן
דבר מן העגלה, ואי
טומאה, ובפרט שגרו
אצל האומן לסכך בה;
בלי שום פקפוק. והביא
הלכה (סעיף ו). ע"
(סק"ה) כתב, שמרן
הרא"ש, ונראה שב
דמשמע ליה שדעת הר
שנעשית לסיכוך כשר
סתמות דברי הפוסקים
ר' יחיא צאלח בשו"ת
סח), דמרן לא ס"ל כ
ישעיה מטראני, דס"ל
התגרים שמובילים בהג
לשם סוכה מסככים
הרמב"ם. ע"ש. ועכ"פ
שאינן דרך לשכוב עליו
ולא נוחים לשכיבה, מכ
והנה המחצלת שבנו
עשויה לשכיבה כלל, ונ

ואינה נוחה לשכיבה. ע"ש. והנה הרא"ש (ספ"ק
דסוכה) כתב, רבינו ישעיה מטראני כתב,
המחצלות שמוכרים התגרים, וסתמא לאו
לשכיבה עבדי, שעושים מהם למחיצות, לאו
בתר עשייתם אוליגן, שהאומן אינו עושה אותם
אלא למוכרם למי שצריך להם, כל אחד ואחד
לפי צרכו, ולכן אין ללכת בהם אלא אחר
קנייתם, שאם קנאם אדם לשכיבה אין מסככים
בהם, ואם קנאם לצורך אחר אין מקבלים טומאה
ומסככים בהם. הילכך קונה אדם מחצלת חדשה
לשם סוכה, ויכול לסכך בה. ואף דחויא לשכיבה
בתר מחשבת הקונה אוליגן, וכיון שקנאה לצורך
סוכה וסיכך בה אינה מקבלת טומאה. וכתב ע"ז
הרא"ש, ולא מסתבר לי, אלא בתר מנהג אנשי
המקום אוליגן, ובמקום שנהגו לשכב עליהם,
אפילו אמר לאומן לתקן אותה לסיכוך, אין
מסככים בה, כי מי יודע שזה אמר לאומן
לתקנה לו לסיכוך, ואתו כ"ע לסכוכי בהו. ע"כ.
וכתב בשו"ת הרדב"ז ח"ד (ס"י צז), מחצלת של
קנים שעשאה לסיכוך פשיטא שמותר לסכך
בה, שהרי רבינו ישעיה מטראני התיר לסכך
במחצלת של תגרים שרגילים להוליך בהם
סחורה, ואע"פ כן אם קנאה לשם סיכוך
מסככים בה. ואע"פ שהרא"ש חולק עליו, זהו
כשמנתג המקום לעשותה לסחורה או לשכיבה,
אבל במקום שאין מנהג ידוע, כ"ע מודו שאם
עשאה לסיכוך מסככים בה. ואפילו אם עשה
לה גרנפא אין בכך כלום, כיון שאינה עשויה
לקיבול. עכ"ת. ד. וכ"כ המג"א (סק"ז) שבמקום
שאינן מנהג ידוע, לכ"ע מותר לסכך בה. וע"ע
בספר בית השואבה (דף כא ע"ב אות לא). וע'

76 (י) שאלה: מחצלת הנעשית על ידי קני סוף
דקים, שאינה ראויה לשכיבה, ועשייתה
לסיכוך, או לגידור. אורך המחצלת שלשה מטר
ורחבה שני מטר, ונקשרים זה עם זה ע"י סיב
צמחי או חומי צמר גפן. האם אפשר לסכך
הסוכה במחצלת זו. והאם מותר לקשור את
המחצלת אל דפנות הסוכה בחומים העשויים
מסיבים צמחיים, או חומי צמר גפן לכל תעוף
ברוח, ושתהיה עומדת באופן יציב על הסכך.
הנה מרן בש"ע (ס"י תרכט ס"ו) פסק: מחצלת
של קנים, או של קש וגמי, אם היא קטנה,
סתמא עומדת לשכיבה ומקבלת טומאה, ואין
מסככים בה, אלא אם כן עשאה לסיכוך. ואם
היא גדולה מסתמא עומדת לסיכוך ומסככים
בה, אלא אם כן עשאה לשכיבה. הנה, שמנתג
המקום לשכב עליה. ע"כ. וכתב הר"ן (ספ"ק
דסוכה) פירוש "קטנה" כדי שכיבה. וכתב ע"ז
הרב בכורי יעקב (ס"י תרכט סק"ט), ונ"ל שכל
שהיא בקומת איש ומעט יותר, שראוי לשכוב
עליה, נקראת קטנה, אבל יותר הרבה מקרי
גדולה. וכן כתב המשנה ברורה (בשער הציון
אות כד). ולפ"ו נראה שהמחצלת שבגידור שלנו
נקראת מחצלת גדולה שמסתמא עשויה לסיכוך.
וכל שכן שאנו יודעים שנעשית למטרת סיכוך
או גידור, שאינה מקבלת טומאה, וראוי לסכך
בה. וע"ע בשו"ת הרשב"א ח"א (ס"י נח) שכתב,
ומחצלת של קנים ששאלת אם מסככים בהם,
מסתברא דסתמן לסיכוך, או למחיצה, הן
עשויות, ומסככים בהן. ע"ש. וכ"כ הרי"א
בספ"ק דסוכה, שמותר לסכך במחצלת של
קנים, שסתם עשייתה לסיכוך, מפני שהיא קשה

ספר חזון / עובדיה - סוכות
בר"כ ל עובדיה יוסף זצ"ל

זסוכה אל
עומדת על

יא"ש (ספ"ק
וראני כתב,
סתמא לאו
חיצות, לאו
עושה אותם
אחד ואחד
אלא אחד
אין מסככים
לים טומאה
צלת חדשה
ויה לשכיבה
זנאה לצורך
ה. וכתב ע"ז
מנהג אנשי
בב עליהם,
סיכוך, אין
אמר לאומן
י בהו. ע"כ.
מחצלת של
יותר לסכך
זתיר לסכך
זולך בהם
שם סיכוך
ן עליו, זהו
זו לשכיבה,
מודו שאם
י אם עשה
ינה עשויה
(ו) שבמקום
' בה. וע"ע
ת לא). וע'

בשלחן גבוה (ס"ק יא) שכתב, דמין לא חש לדברי הרא"ש, משום דאילו כשיטת הרמב"ם שאינו מחלק בזה. [וכ"כ הגאון מהריק"ש בהנהותיו, שמלשון מין הש"ע נראה שאינו חושש לחילוקו של הרא"ש. גם הגאון בית מאיר (ס' תרכט) כתב שדעת מין הש"ע שסתם דבריו ולא הביא דברי הרא"ש, משום דאילו כשיטת הרמב"ם שאינו חושש לגורה זו. ובזמן הזה נוהגים לסכך במחצלת העשויה מענפי ערבה, ורוב תיקון מחצלאות אלו להניח בתוך העגלות, ולדעת הרא"ש אפילו אם עשייתן היתה בפירוש לשם סיכוך, לא מהני, אמנם רואה אני שאין להן שום בית קיבול, אלא פשוטים, ואינם עשויים להניחם בתוך העגלות שאותם יש להם תוך, אבל אלה שהם צד פשוט נעשים רק להציג מן הצד למחיצה, שלא יפול דבר מן העגלה, וא"כ אין להן שום קבלת טומאה, ובפרט שגדולים הן, ונתקנו בפירוש אצל האומן לסכך בהן, לכן כשרים לסכך בהן כלי שום פקפוק. והביאו המשנה ברורה בביאור הלכה (סעיף ו). ע"ש. גם המאמר מרדכי (סק"ה) כתב, שמין הש"ע השמיט דברי הרא"ש, ונראה שבכוונה השמיטו משום דמשמע ליה שדעת הפוסקים אינה כן, אלא כל שנעשית לסיכוך כשרה לסכך בה, שכן הוא סתמות דברי הפוסקים וכו'. ע"ש. וכ"כ הרה"ג ר' יחיא צאלה בשו"ת פעולת צדיק ח"ב (ס' סח), דמין לא ס"ל כהרא"ש, אלא כדעת ר' ישעיה מטראני, דס"ל שאפילו מחצלאות של התגרים שמוכילים בהם סחורות, אם קנה אותן לשם סוכה מסככים בה. וכן נראה מדברי הרמב"ם. ע"ש]. ועכ"פ מחצלת של קנים כיון שאין דרך לשכוכ עליה, מפני שהקנים קשים, ולא נוחים לשכיבה, מסככים בה לכתחלה. ע"כ. וחנה המחצלת שבנידון שלנו ידוע שאינה עשויה לשכיבה כלל, וממילא לכ"ע מותר לסכך

בה. וכ"כ הרה"ג ר' יחיא צאלה בשו"ת פעולת צדיק ח"ב (ס' סח) הנ"ל, שבמקומותינו שאין עושים המחצלת לשכיבה בין גדולה בין קטנה שפיר דמי לעשותה לסיכוך, וכ"ש בנ"ד שהיא כשיעור מחצלת גדולה, שסתמא לסיכוך, וכמ"ש מין הש"ע. הילכך מותר לסכך בה. כי לא ידוע לנו כלל שמנהג אנשי העיר כאן לשכוכ עליה, ולכ"ע כשרה לסיכוך. ואע"פ שכתב המאירי (ספ"ק דסוכה), שמקצת גאונים כתבו, שבזמן הזה שעושים תקרה במחצלת של קנים, ונותנים עליה מעויכה, אין מסככים בה, ודינים בה גזרת תקרה, ושכן המנהג. ולי נראה עוד מעם לאיסור, שהואיל וזכה"ו עשויים למחיצה, וללקוט מהם תבואה, תורת כלי עליהן. וכן אירע בנרבונא שסיכך בה אחד, וגערו בו הרבה ולא הניחוהו לצאת בה י"ח. ע"כ. וכ"כ הרמ"א בהגה, שבמקום שנהגו לקבוע מחצלאות בנגים כעין תקרה, אין מסככים בהם. (כל בו). ע"כ. מ"מ בזמנינו שאין הדבר מצוי כלל לקבוע מחצלאות בנגים, לא שייך האי טעמא. וכ"ש לפי מ"ש הגאון מהריק"ש בהנהותיו, דמין ס"ל דלא איכפת לן במנהג המקום, שאין לנו אלא מה שאמרו חכמים.

וכן בקודש חזיתיה להרה"ג הצדיק רבי בנימין יהושע זילבר בספר או נדברו ח"ב (ס' סו), שכתב להרה"ג ר' יוסף שלום אלישיב, זות"ד: בהיות שנתפשט המנהג בעירנו בני ברק לסכך במחצלאות המיוצרות באופן מיוחד לשם סיכוך, ע"פ הוראת הגאב"ד דפה, ושמעתי דמר חולק ע"י, ואמר שמבואר באיזה פוסק לאסור. ואני אחר העיון בזה לא מצאתי שום פוסק שאוסר, ולדעתי אין מקום להחמיר בזה, כי אף שנחלקו ר' ישעיה מטראני והרא"ש אם דעת הקונה מברעת, או יש לחוש משום הרואים, עכ"פ יש ללמוד דבנ"ד שהמחצלאות נעשים במפורש לשם סיכוך, לכ"ע מותר מדינא, ואין כאן חשש

אלא משום חשדא, והולכים אחר מנהג המקום. ואף שכתבו כמה אחרונים שבמקומותיהם סתם מתצלאות לשכיבה עומדות, הרי כהיום בארצנו הקרושה אינו כן, וביחוד בערים הגדולות שבא"י, ורובם ככולם אין משתמשים בהם לשכיבה. וא"כ כשעושים לשם סיכוך אין מקום לחשדא. וכעין ג"ד מפורש בספר משנה ברורה בביאה"ל בשם הבית מאיר (הנ"ל), להחיר בלי פקפוק. והסכים עמו הביאה"ל, ורק מפני הפקפוק של הפמ"ג העלה שלכל הפחות הרוצה לסכך בהן אין מוחים בידו. ובאמת שאף פקפוק הפמ"ג לא שייך בנ"ד, שבזמנו היו עושים המתצלאות תקרה ופיח עליה, וכל זה לא שייך בנ"ד, ולכ"ע משרא שרי. עכת"ד. והנה אף שהרה"ג רי"ש אלישיב שם השיב לו להעמיד דבריו להחמיר, ע"פ מ"ש הרשב"א בתשובה, הובא בב"י (ס' תרכט), שכיון שהנסרים הפחותים מארבעה טפחים תקועים במסמרים הרי כל הנסרים כנסר אחד רחב דמו, ויש בהם גורת תקרה, וה"ג בנ"ד. ע"כ. אין דבריו מחוורים להלכה, והצדק בזה עם הרה"ג ר"ב זילבר הנ"ל, שהחיר, כי המעיין בתשו' הרשב"א (ח"א סי' ריג) יווכח שלא כתב הרשב"א כן אלא רק לתת מעם לאותו חכם שאסר, שאולי טעמו מפני שמכיון שהנסרים תקועים במסמרים ואין ביניהם ג' טפחים כנסר אחד רחב ארבעה דמו, שיש בו משום גורת תקרה, ויש שנחלקו על זה, ומכיון שנהגו אצלכם היתר, הנה להם, שאע"פ שאינם נביאים בני נביאים הם. ע"כ. הרי שלא החליט לאסור. ואדרבה כתב להחיר במקום שנהגו היתר. וכ"כ בשו"ת אבני נור (חאו"ח סי' תעג), שהרשב"א לא החליט כמעט זה לאסור. ע"ש. וכל שכן מחצלת שהיא מתקפלת ואין לה שום דמיון לנסרים. וכל שלא גזרו חו"ל במחצלת משום גורת תקרה, אגן נמי לא גזריגן, שאין אנו יכולים לגזור גורות אחר רבותינו חכמי התלמוד.

וכ"ש בזמנינו דלא שכיח כלל להשתמש במחצלאות כנגים בתור תקרה. וע"ע להגר"ש קלוגר בחכמת שלמה (ס' תרכט ס"ו) שכתב, שאף שהישועות יעקב מפקפק אם מותר לסכך במחצלת של קנים, היות שדרך לעשות מהן תקרה וכו'. מ"מ ג"ל דלא שייכא גורת תקרה אלא כשעושים מהקנים תקרה בפני עצמה, אבל בזה"ו שעיקר הקירוי עושים בקרשים, ועליהם מדבקים המחצלת של קנים, ועיקר הקירוי אינו במחצלת של הקנים, שפיר דמי. ועוד שאין הקנים כאים אלא להחזיק את הסיד שעליהם שלא יפול, ונמצא שעיקר הקירוי בסיד ולא בקנים, הילכך אין בזה שום חשש ופקפוק כלל, ומותר לסכך בהן. עכת"ד. ולדברי הרב אלישיב מה יענה להלכה פסוקה בש"ס ובפוסקים, שמחצלת גדולה העשויה לסיכוך מסככים בה, ולמה לא גזרו עליה, מפני שנעשית כנסר אחד הרחב ארבעה, שיש בו גורת תקרה. אתמהא. אלא ודאי שאין שום דמיון בין מחצלת שהיא רכה, לנסרים הראויים לתקרה. ולכן בנ"ד אין כאן בית מוחש כלל. וכן מצאתי בשו"ת שבט הלוי חלק ו (ס' עד) שהביא החשש של הרה"ג רי"ש אלישיב להחמיר, ע"פ דברי הרשב"א שהובאו בב"י הנ"ל, וכתב ע"ז, איכרא דחשש זה לא נראה לי, שכיון שהמחצלת מתקפלת ככל דבר רך, אין זה בגדר גורת נסר שיש בו ארבעה וכו'. ע"ש. ומצאתי עוד תנא דמסייע לי להקל, הוא הגרש"ז אורבך בספר הליכות שלמה (עמוד קכח) ח"ל: "מחצלת העשויה מקנים דקים ורכים, כל שנעשית לסיכוך, כשרה לסכך בה". והסביר שם המעם, שכיון שהם דקים ורכים והמחצלת שנעשית מהם מתקפלת, אין בה משום גורת תקרה, ודינה ככל מחצלת העשויה לסיכוך שמסככים בה. ע"ש. גם בערוך השלחן (אות יד) כתב, שיש שעושים הסכך מקנים ארוגים וכו', ופשיטא שהם כשרים. ע"ש.

וכן העלה בשו"ת חלקת שמכיון שאפילו במחצ לשכיבה, אם קנה אותה אינה פסולה, אלא משום הרא"ש, במקום שאין ה אותה בפירוש לסיכוך, ע"ש. וע' בשו"ת קנין תורו ח"ד סי' עא). ויש להש אמנם ראיתי להרב ככו סק"ו) שכתב, וחד לא שערס אבותיכם, במחצלאות של ערבה, ע לישב ולשכב עליהם בעג עשאים האומן לשם סיכוך. משום מראית העין. ושנו ע"ש. והסתמך על זה בש י (ס' כט), לאסור בהחלל קש, הואיל וחכינו כיום העדות, ורוב בני עדות במחצלאות לשכיבה, ויע האשכנזים שמשתמשים הילכך אפילו אם יעשו סיכוך, אין לסכך בהן משו הכל יודעים בזה, ויא במחצלת הנעשית לשכיב יש בזה משום גורת תקרה שיש להורות איסור ש ולמחות בכל מה שאפשר והנה לא זכר שר מ"ש ה לא ס"ל כד' הרא"ש, וא מפני מראית העין, ובמח לסיכוך ע"י האומן, לא גזו לכתחלה, ומכיון דאגן אה להקל בין להחמיר, מהיכ העושה כרעת מרן. וכבו הגרש"ז אורבך שהורה

וכן העלה בשו"ת חלקת יעקב ח"א (סי' קפז), שמכיון שאפילו במחצלת קטנה שעשויה לשכיבה, אם קנה אותה בפירוש לשם סוכה, אינה פסולה, אלא משום מראית העין, וכמ"ש הרא"ש, במקום שאין המנהג ידוע, אם קנה אותה בפירוש לסיכוך, כשרה אף לכתחלה. ע"ש. וע' בשו"ת קנין תורה (ח"א סי' קכח-קכט, ח"ד סי' עא). ויש להשיב על דבריו. ודו"ק.

אמנם ראיתי להרב בכורי יעקב (סי' תרכט סק"ו) שכתב, וחדשים מקרוב באו אשר לא שערום אבותיכם, שהתחילו לסכך במחצלאות של ערבה, שמסחמא הם עומדים לישב ולשכב עליהם בעגלות, וא"כ אפילו אם עשאם האומן לשם סיכוך, עדיין יש בהם פסול משום מראית העין. ושומר נפשו ירחק מהם. ע"ש. והסתמך על זה בשו"ת ציץ אלעזר חלק י (סי' כט), לאסור בהחלט לסכך במחצלת של קש, הואיל וחינו כיום לקיבוץ גלויות מכל העדות, ורוב בני ערות המזרח משתמשים במחצלאות לשכיבה, ויש הרבה גם מערות האשכנזים משתמשים במחצלאות לשכיבה, הילכך אפילו אם יעשו אותן בפירוש לשם סיכוך, אין לסכך בהן משום מראית העין, שאין הכל יודעים בזה, ויאמרו שמוותר לסכך במחצלת הנעשית לשכיבה. וכמ"ש הרא"ש. וגם יש בזה משום גזרת תקרה. וסיים, בהא סלקינן שיש להורות איסור שלא לסכך במחצלת, ולמחות בכל מה שאפשר ביד המתירים. ע"כ.

והנה לא זכר שר מ"ש האחרונים הנ"ל, שמרן לא ס"ל כד' הרא"ש, ואינו חושש כלל לגזור מפני מראית העין, ובמחצלת גדולה שנעשית לסיכוך ע"י האומן, לא גזרינן, ומותר לסכך בה לכתחלה, ומכיון דאנן אתבא דמרן סמכינן בין להקל בין להחמיר, מהיכא תיתי למחות ביד העושה כדעת מרן, וכבר הבאנו לעיל דברי הגרש"ז אורבך שהורה להיתר. וכן העלה

בשו"ת חלקת יעקב, וכנ"ל, ובודאי דהכי נקמינן, כיון דהאידינא אין הדבר מצוי להשתמש במחצלאות לשכיבה, ועוד שבוה"ז אין המחצלת עשויה ליתנה במקום הנג, שיהיה בזה משום גזרת תקרה, כאשר עיינינו הרואות בזמן הזה. וכ"כ בספר נטעי גבריאל (פרק יז סעיף ד), שהמחצלאות שלנו לא נעשו כלל לשכיבה, ומותר לסכך בהן. ושכן דעת גדולי ההוראה. ע"ש. ודע שאין לאסור מחצלת הקנים הקשורים יחדיו והם יותר מב"ה קנים, משום איסור חבילה, כמ"ש מרן בש"ע (סי' תרכט סמ"ז), שאסור לסכך בחבילה שיש בה כ"ה קנים או יותר, שלא אסרו אלא בחבילה שדרך ליבשה, וכמ"ש בש"ע שם, וכאן אין דרך לייבשה. וכיו"ב כתב בשו"ת דבר שמואל אבוהב (סי' קפז), שמוותר לסכך בחבילת עצים שקורים פאשיני, כיון שאין דרך הלוקחים אותם לכונן בקשירתם כדי לייבשן, אלא למעט במזרח אסיפתן אחד אחד וכו'. ע"ש. וע' בחידושי הרימב"א (סוכה יג): ד"ה דרש מרימר, שכתב, ושמענין שמוותר לסכך בקנים הסדורים זה בזה, כיון שלא נעשה למלמלו בהם, אע"פ שראויים למלמלם כולם כאחד, מפי מורי נר"ו. ע"כ. והריא"ז (בפ"ק דסוכה הלכה ה אות ג) כתב, הצריפין שאוגדים הקלחים שלהם ואוגדים אותם להתקיים, אין בהן משום אגד, והרי הן דומים למחצלת של קנים העשויה לסיכוך, שאע"פ שהם ארוגים ואוגדים יחד אין בהן משום אגד ומסככים בהם. (וכן הוא בשלטי הגבורים. וע' בספר בית השואבה אות פט דף לד ע"ב והלאה). ומקרוב נדפס ספר חכו ממתקים, וראיתי לו שם (עמוד קל והלאה), שהעלה ג"כ להכשיר המחצלאות כשנועדו בפירוש לסיכוך. ודחה דברי המחמירים בזה. וכן העלה גם הרה"ג ר' אלעזר רז בספר הנד"מ בשם "מציון אורה" (תאו"ח סי' ו). ודבריהם נכונים לדינא, וע"ע בספר סוכה

זחמש
גד"ש
שכתב,
לסכך
ז מהן
תקרה
ה, אבל
עליהם
זי אינו
שארין
ועליהם
יד ולא
יק כלל,
אלישיב
זוסקים,
זים בה,
זר אחד
זתמהא.
ז שהיא
זג"ד אין
ז'ת שבת
ז' הרה"ג
ז'דרשב"א
ז' דחשש
ז'לת ככל
ז' ארבעה
ז'י להקל,
ז' שלמה
ז' מקנים
ז'ה לסכך
ז'ם דקים
ז'פלת, אין
ז' מחצלת
ז'ם בערוך
ז'ם הסכך
ז'ים. ע"ש.

יג. אין לסכך לכתחלה בדבר שיש בו ריח רע, ולא בדבר שנושרים העלים שבו, שיש לחוש שמתוך שריחו רע, או שעליו נושרים יהיה נאלץ לצאת מן הסוכה. (ש"ע סי' תרכט סעיף יד).

יד. סכך שהוא רך מאד, כירק, שעשוי להתייבש בתוך שבעת הימים של החג, אין לסכך בו^(א).

טו. אסרו חכמים לסכך בנסרים שיש ברוחבם ארבעה טפחים, משום גזרת תקרה, שאם נכשיר נסרים אלה לסכך, יבא לומר, מה לי לסכך באלה, מה לי לישב תחת קורות ביתי, והתורה אמרה חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים, ולא ביתו של כל ימות השנה. ואם אין ברוחבם ארבעה טפחים כשרים. ואפילו הם משופים שדומים לכלים. ומכל מקום נהגו שלא לסכך בהם כלל. (סוכה יד. ופרש"י שם. וש"ע סי' תרכט סעיף יח). ובזמן הזה פשט המנהג פה עה"ק ירושלים לסכך בנסרים דקים (פלפונים) שאין ברחבן אפילו שיעור טפה, מפני שאין עושים מהם תקרה, ולא שייכא בהו גזרת תקרה. פוק חזי מאי עמא דבר. ובכדי שלא יהיה בין הנסרים ריח אויר על פני כל הסוכה, יש לתת על רוחב הנסרים לרוחבם נסרים או ענפי אילן^(ב).

כהלכתה (עמוד סו) בכיאוורים אות טו. ע"ש. איישר חיליהו לאורייתא. L

ולענין השאלה אם מותר לקשור המחצלת של הסכך לדפנות הסוכה ע"י חוט העשוי מסיבים צמחיים, נראה ודאי שיש להתיר, שאע"פ שיש שינוי צורה בחוט, כיון שעכ"פ גידולו מן הארץ, אין בו חשש כלל. שכבר כתב בחידושי הריטב"א (סוכה יא:), שאפילו לדעת הפוסקים שאוסרים להעמיד הסכך בדבר הראוי לקבל טומאה, מ"מ כל דבר שאין האיסור לסכך בו אלא מגזרת חכמים, אין שום איסור להעמיד בו סכך הסוכה, משום שהאיסור של המעמיד בדבר שאסור לסכך בו, אינו אלא משום גזרה שמא יבוא לסכך בו ממש, וכשהאיסור לסכך בו אינו אלא מדברי סופרים מותר להעמיד בו הסכך, משום שגזרה לגזרה לא גזרינן. ע"ש. ולכן חוט שנעשה מסיב צמחי, או אפילו חוט מצמר

גפן, הואיל והאיסור לסכך בו ממש, אינו אלא מדרבנן, כמ"ש הרמב"ם (פ"ו מהל' סוכה ה"ד), מפני שנשתנית צורתו, מותר להעמיד בו לכתחלה. וכן פסק הגאון בית השואבה, והגר"ח פלאג' בשו"ת לב חיים ח"ב (סי' קכ). וע"ע בשו"ת אבני נזר (חאו"ח סי' תע אות ב והלאה). והנלע"ד כתבתי.

(יא) אין לעשות הסכך מדבר שעלול להתייבש בתוך שבעת ימי החג, לפי שיש לדון אותו למפרע כאילו כבר נתייבש עכשיו, ונמצא שיושב בסוכה פסולה, שחמתה מרובה מצלתה, כמבואר בסוכה (יג:), דכיון דלכי יבשי פרכי ונפלי כמאן דליתנהו דמי.

(יב) הר"א ממיץ בספר ידאים (סי' קכג) כתב דמהא דתנן (סוכה כב). "המעוכה כמין בית" אע"פ שאין הכוכבים נראים מתוכה כשרה, "כמין בית", ולא בית ממש, שמעינן

שאע"פ שיכול י שתיראה סוכה, א פחותים משלשה פסולה, מאחר שכ זה, ואינה נראית כ וכ"כ בשמו בהגהה ה"כ"א). גם בארחו כתב ח"ל: ובמק מנסרים דקים, אכ תקרה, ומעשה היו בנסרים דקים פחו המדינה, ואמרו כ בפסחים ג), וכמע אלא שלא נודמן הוא בכל בו (סי' סוכה יד: עמוד שאמרנו שבנסרים תקרה, הני מילי לעשות תקרה בנג אכן השתא במקום אסור נמי לסכך ב וכן ראינו מעשה בנסרים דקים פחו העיר מטעם זה. (סוכה טו: ח"ל: ו הוראה שלא לסכ בפחותים מארבעה הש"ס, שלא גזרו ארבעה טפחים, לקרות הבתים כפ שהמנהג לקרות ד בהם גזרת תקרה. בקצת השוכי העיו עם שאר חכמי לסתור הסוכה כנ בדברים הרגילים.

כשרה שאלו לא נשתנו צורתן, וזהו מירושלמי
ו (פ"ב ה"ה). ומחצלאות הראויין לשכיבה פשיטא
שאינ מסככין בהן שהרי מטמאין טומאת
מדרס, ושאינן ראויין לשכיבה מסככין בהן:

י וזה לשון הרמב"ם שם דין ו': מחצלת קנים
או מחצלת גמי או חלף, קטנה סתמא
לשכיבה לפיכך אין מסככין בה אלא א"כ
עשאה לסיכוך, וגדולה סתמא לסיכוך לפיכך
מסככין בה אלא א"כ עשאה לשכיבה. ואם יש
לה קיר, אפילו גדולה אין מסככין בה שהרי
היא ככלי קיבול, ואפילו ניטל הקיר שלה אין
מסככין בה מפני שהיא כשברי כלים. עכ"ל.
והקיר אפילו קטנה מאד כיון שהיא מקפת
סביב הרי ראויה לקבלה [כ"מ מט"ו סוף פ"ק נ:]
ד"ה קיר ע"ש:

יא וזהו הרמב"ד ז"ל (סג) פסק דאם היא עשויה
מעשה עבות וקליעה, אפילו
קטנה מסככין בה לפי שאינה ראויה לשכיבה.
והרמב"ם אינו מחלק בדבר, וזהו גם דעת הטור
שכתב לא שנא ארוגה שהיא חלקה וראויה
לשכיבה לא שנא עשויה מעשה שרשרות
שאינה חלקה ואינה ראויה כל כך לשכיבה אם
היא קטנה סתמא עומדת לשכיבה וכו'. עכ"ל.
וטעמייהו, דגם העשויה מעשה עבות וקליעה
בשעת הדחק ראויה לשכיבה, כמבואר מלשונו
שכתב שאינה ראויה כל כך לשכיבה משמע
להדיא דברוחק ביכולת לישכב עליה, אבל אם
באמת אינה ראויה כלל לשכיבה פשיטא שגם
הם מודים דאפילו קטנה מסככין בה:

יב ומה נקרא עשאה לשכיבה עשאה לסיכוך,
ביאר הרא"ש (פ"ב ה"ה) דתלוי במנהג
המקום, כמו שכתב רבינו הרמ"א בסעיף ו'
שרוב בני העיר עושין אותה לסיכוך או
לשכיבה, ואין תלוי בו בעצמו. אמנם זהו
וודאי במקום שאין מנהג ידוע תלוי בעשייתו
אם כוונתו היתה לשכיבה או לסיכוך, ובסתמא
יש חילוק בין קטנה לגדולה ובין יש לה קיר

לאין לה קיר. אבל בעשאה לסיכוך מפורש
אפילו יש לה קיר מסככין בה. [עין ט"ז סק"ו,
ואינה הטנה ע"ש]:

יג יש מי שכתב דבמקומות הללו סתם מחצלת
לשכיבה [מג"א סק"ה], ואצלינו אינו כן
דכל המחצלאות נעשים לכרוך בהן סחורה, אך
מדינא נראה דזהו כלשכיבה שהרי עשוין
לקבלת הסחורה והוי ככלי קיבול, ואע"ג דעתה
הם פשוטים וכשכורכים בהם סחורה עושים
אותם ככלי קיבול, מ"מ סוף סוף נעשו לקבלה
ולכן פשיטא שאין מסככין בהם, ואפילו ישנים
שנקרעו הוויין כבלאי כלים ולכן פסול לסכך
במחצלאות. וכתב רבינו הרמ"א במקום שנהגו
לקבוע מחצלאות בגגין כעין תקרה, אין מסככין
בהם. עכ"ל. כלומר אפילו גדולות שאין
עומדין לשכיבה מ"מ כיון שעושין אותן
לתקרה גורנין שמא ישב תחת תקרת הבית,
וממילא דכן הדין אצלינו שמנסרים דקים
עושים התקרות שקורין גאנטע"ס או שינדלע"ן
שאסור לסכך הסוכה בהן גזירה שמא ישב
תחת תקרת הבית [ט"ז סק"ח], ולכן לא שמענו
מימינו שישככו הסוכה בעצים דקים או
בלאטע"ס כיון שבהם עושים הגגות, ואם כי
מן התורה הם כשרים, מ"מ אין לסכך בהם
מטעם גזירת תקרה כלומר שיבא לישב תחת
תקרת הבית [ואמנם אם הוא נמקס ומוק שלי אפטר
לו לסכך נדבר אה, יסכן נמסרים דקים ולא ימנעל
ממנו סוכה שהרי מדינא כשרים ועיין נסעיף ל"ג]:

יד אצלינו יש שעושים לסיכוך מקנים ארוגים
שקורין פאלופעסקע"ס, ופשיטא
שכשרים. אך יש כאלו שבהם עושין דופני
העגלות ותחתיתם ופסולים לסיכוך, שהרי
עשויים לשיבה ומטמאים מדרס, ולכן יש
להזהיר לכלי ליקח מהעגלות אלו הארוגים
לסכך הסוכה, והם פסולים מן התורה. וגם
העשויים לשם העגלות פסול לסכך בהן כמו
במחצלאות קטנות שנתבאר, וגם אם סתמא

פסקי משנה ברורה

ואסור לסכך. [ו] וכו' במשנ"כ (סק"ט). וכח: ויש
מאחרונים שטובין דכיון שיש לה שפה, ככל גזוני מקבלת

להחמיר בזה. [ו] במשנ"כ (סק"ט) כתב דבמקום שהמנהג
לסיכוך, אם חשב לשכיבה הרי ירדה לה תורת טומאה

עשוין לעגלות פס
ליזהר בזה מאד כי
עש

מו כתב בעל תר
דשרי י
בסולמות שלנו דא
הוא לא מקבל טו
וכו', דתניא בתורה
וקולב אע"ג דעולין
מדרס, ומפרש הן
להנאת מדרס אלא
והכי איתא בתוספו

מו ובתשובות הרי
שא
מותר לסכך בו ונ
עשוי לטלטלו כשי
ראשי השליבות, נו
דבית קיבול העשוי
וכו', וסולם שבתורו
וכו' דטהורים נראו
אלא ששליבותיו ג
עכ"ל. ולפ"ז אינו
דהתרומת הדשן מי
או כמו סתם ג
בהיריכות הוא מע
ואין זה בית קיבול,
הרמב"ם בפרק ב'
קיבול, והרשב"א
בסנהדרין [סג. מ"ה]
והתוספות בסוכה [ו]
ע"ש. מיהו על
שנקובים מעבר לע
מותר לסכך בד
ז' ו' ולפ"ז תמיהני י
בסעיף ז'
מותר להניח סולם ע
ולכן אין לסכך עליו
להחזיקו אסור, והו

512 וג'ר

מבצורה פריצאן

עשויין לעגלות פסולין כמו במחצלאות. ויש ליהזר בזה מאד כי במדינתנו רובן של עגלות עשויות מזהו"ל:

מו כתב בעל תרומת הדשן [סימן ט] יראה דשרי לסכך אפילו כל הסוכה בסולמות שלנו דאינו סכך פסול, אע"ג דכלי הוא לא מקבל טומאה שאין לו בית קיבול וכו', דתניא בתורת כהנים (שמי פר ו) סולם וקולב אע"ג דעולין ויורדין בהן אינן מטמאים מדרס, ומפרש הטעם משום דאין עשויים להנאת מדרס אלא כדי לעלות ולירד בהם, והכי איתא בתוספות (ה. ד"ה ממג"א) וכו'. עכ"ל:

מו ובתשובות הרשב"א (מ"ב) סימן קנ"ה כתוב שאלת סולם המטלטל אם מותר לסכך בו וכו', תשובה סולם זה אם עשוי לטלטלו כשק ויריכותיו נקובים לקבל ראשי השליכות, נראה שהוא מקבל טומאה דבית קיבול העשוי למלאות הוי בית קיבול וכו', וסולם שבתורת כהנים וכו' וכן בתוספתא וכו' דטהורים נראה כשאין להם בית קיבול אלא ששליכותיו קבועות על גבי יריכותיו. עכ"ל. ולפי"ו אינו חולק על התרומת הדשן, דהתרומת הדשן מיירא כשאין לו בית קיבול, או כמו סתם סולמות שלנו שהחזיקה בהיריכות הוא מעבר לעבר חלולים לגמרי ואין זה בית קיבול, ואפילו בבית קיבול לדעת הרמב"ם בפרק ב' דכלים (ס"ג) לא הוה בית קיבול, והרשב"א חולק עליו. והנה רש"י בסנהדרין (ספ. ד"ה מהו) סובר ג"כ כהרמב"ם, והתוספות בסוכה (י"ג: ד"ה מהו) ס"ל כהרשב"א ע"ש. מיהו על כל פנים סולמות שלנו שנקובים מעבר לעבר וודאי דלכל הדיעות מותר לסכך בהם [וכ"מ ממג"א סק"ח]:

ז יו ולפ"ז תמיהני על רבותינו בעלי השו"ע בסעיף ז' שכתבו יש להסתפק אם מותר להניח סולם על הגג כדי לסכך על גביו, ולכן אין לסכך עליו ואפילו להניחו על הסכך להחזיקו אסור, והוא הדין בכל כלי המקבל

טומאה כגון ספסל וכסא שמתמאין טומאת מדרס. עכ"ל. ולא אבין מקום הספק, דאם הסולם היא בית קיבול וודאי פסול לסיכוך, ואם נקובים מעבר לעבר או שהשליכות על גבי היריכות וודאי כשר לסיכוך, ומפרשי השו"ע [ט"ז סק"ע ומג"א סק"ח] כתבו דמקום הספק הוא בסולם שאינו בית קיבול אלא אולי לא פלוג רבנן ואסרו כל הסולמות ע"ש. ודברים תמוהים הם, וכי אפשר לגזור גזירות מדעתינו, ועוד הלא לקמן בסעיף י"ח מבואר בשו"ע דמותר לסכך בנסרים הפחותים מד' טפחים אפילו הם משופים שדומים לכלים ולא גזרינן אטו כלים, וכל שכן דלא גזרינן סולם אטו סולם [המג"א ע"מ רמז לזה כמו שכתב הממליח השקלן], ועוד דביו"ט יש סולם האסור לטלטל והמותר לטלטל כמ"ש בסימן תקי"ח (ס"ה) ולא גזרינן סולם אטו סולם ולמה נגזור בכאן [אך נשם הו' טלטול דרבנן]:

יח אמנם באמת נראה מדבריהם דלא מיירו כלל בדין לסכך בסולמות, אלא מיירו בסולם האסור לסכך בו שיש בו בית קיבול ולענין לסכך על גביו מטעם מעמיד בדבר המקבל טומאה, ומקום הספק הוא משום דרוב הפוסקים דחו הך דמעמיד בדבר המקבל טומאה, ובעלי השו"ע עצמם פסקו כן בסימן זה סעיף ח' דמותר לחבר הכלונסאות במסמורת של ברזל וכן לקמן בסוף סימן תר"ל (ס"ה) פסקו דמותר להעמיד בדבר המקבל טומאה, אלא דכאן יש לאסור יותר דשם המעמידים הם מן הצד ואין הדבר ניכר כל כך, משא"כ כאן שהמעמיד הוא על כל אורך הסכך למטה או למעלה להחזיקו והוה כאלו הוא עיקר הסכך, וכן בכל כלי המקבל טומאה כן הוא. ומפרשי השו"ע [ט"ז סק"י ומג"א סק"ט] כתבו דהספק הוא משום דהסולם הוי הסכך עצמו והוא רחב ד' טפחים, ור' טפחים סכך פסול פוסל באמצע כמ"ש בסימן תר"ל, והם עצמם דחו דבר זה שהרי זהו רק כשלא נשאר הכשר סוכה כמבואר שם [ט"ז סט], ועוד הא בין שליכה לשליכה יש

פסקי משנה ברורה

טומאה ואין מטמאין בה. [וח' עיין בכיה"ל (ד"ה עומת) מש"כ בזה.

יש
"ו
לת
כן
אך
יין
זה
ים
לה
ים
כך
וגו
יין
זין
תן
ת,
ים
יין
שב
גנו
או
כי
זם
זת
ער
טל
ים
זא
גני
רי
יש
ים
נס
מו
זא
==
יש
לת